ኤረትርየ ሕዳስ

18ይት ሰነት ዕልብ 44 | አርቡዕ 22 ኦክቶበር 2025 | ዋጋ 2.00 ነቅፈ

ቅ/በ/ቀ፡ ኣፍይሖት ረውዳት ለትከስሰ መሓደረት ትገብእ

ፈርዕ ተዕሊም ኣቅሊም ቅ/በ/ቀ ወራታት ተዕሊም 2024/25 እንዴ ገመመ እት በራምጅ ሙስተቅበል እግል ልህደግ ዮም 18 ኦክቶበር እት ባጽዕ እተ ወደዩ እጅትማዕ፡ እት ሰነት ድረሰት 2025/26 በራምጅ ከደማት ረውዳት እግል ልፍየሕ እብ ለትወቀለት ደረጀት ክም ልትሸቁ ትሸረሐ።

መስኡል ታዕሊም ለፈርዕ እስታዝ ረሺድ መሓመድ ዑስማን፡ እተለ ተኣስተብዴ ለህሌት ሰነት ድራሰት ምስል ሙደረእ ሙዴርያት እንዴ ትመቀርሐው ዝያድ 25 ኣልፍ እጀኒት ለልኣደርስ መኣሰሳት እግል ልትብኔ በርናምጅ ክም ሀለ ኣፍሀመ።

እብ ኣሰስለ ተቀሪር፡ እት ሰነት ድራሰት 2024/25 ስስ መዳርስ ከደማት ረውዳት ለኣሰተብድየ ዲብ ሀለየ፡ እት ሙዴርያት ኣፍዐበት፡ ኣዶብሐ ወነቅፈ 3 ሓዳይስ መኣንብታይት ደረጀት መዳርስ ክም ኣሰተብደያ፡ 3 ናይ መኣንብታይት መዳርስ እት ባጽዕ፡ ኣፍዐበት ወፎሮ ሀዴ እት ምግባይት ክም ተዐደየ ወደሐ።

እምበል እት ወጣንያይ እምተሓ 8ይ ለሐልፈው እብ ሐድ 20% ዐቦት ክም ትሰጀለ፡ እግል ወቀሎት መቅደረት ሙደርሲን ሀዴ ዝያድ 88% እግል ሓዳይስ ሙደርሲን ተእሂል ክም ተሀየበ ትሸረሐ።

መሸተርከት እተ ትቀደመ ተቅሪር ሐቀለ ናቀሸው፡ መሻረከት ኣንሳት እት ታዕሊም እግል ትትደቀብ፡ እት ምዴርያት ፎሮ ወገልዐሎ ቦርዲን እግል ልትፈተሕ ክምሰልሁመ መሻክል መዋሳለት ወብንየት ትሕተየት ኣብያት መዳርስ ለሰኔ እቡ ኣግቡይ እግል ልትባሰር ለልብል ኣረእ ወፊናታት ቀደመው።

እት ደንጎበ ወኪል ውዛረት ታዕሊም ኣሰይድ ዴዋሮስ ሀይለማርያም፡ እት ኣቅሊም ለሀለ ምስለ ሀሌት መቅደረት ሙደርሲን እግል ዓበዮት ወእት ታዕሊም ብጹሕ ለሀለ ዐውቴታት ሐቀለ ሐመደ፡ በቃዐት ወመትመዳድ ታዕሊም እግል ልትኣከድ ሳድፍ ለሀለ መታክል እንዴ ተሐፈዘ መቅደረት እብለትሰመሐ ገበይ ሐል እግል ልግበእ ልትሸቁ ክም ሀለ ኣከደ።

ልኡክ ኤረትየ፡ ዲብ 19ይ-ዋዕለ ውዘራእ ገዘ ለኣለበን ድወል ሻረከ

እብ ዳይመት ሰፊረት ኤረትርየ ዲብ መነዘመት ምጅልስ ቅራን ኣሰይደ ሶፊያ ተስፋማርያም ለትለርሐ ልኡክ ኤረትርየ፡ እት ዮም 15 ወ16 ኦክቶበር ዲብ ካምፓላ-ኡጋንደ እትለ ገብኣ 19ይ ዋዕለ ውዘራእ ሐረከት ገዘ ለኣለበን ድወል ሻረከ።

ሰፊረት ሶፊያ እትለ ኣሰመዐተ ከሊመት፡ እትለ መደት እለ ሚንኣድም ጃሪ ለህለ መጋብሀት-ሕበር፡ ኢረኪብ ሰላም ወአምን፡ መትሐዋራር ጂኦ-ሰያሰት፡ ዲብ ልትወሳዕ ለመጽአ ኢመሳዋት፡ ኢመስኩብት ድዋር፡ ክምሰልሁመ መትሀማሽ ግብለታይ ሰር-ምክብብ ምን ወራታት ቀራር ክም ከምክም ሸርሐት።

ድወል - ነኣይሽ ልግብኣ ወዐባዩ፡ ናይ ሰያደት ሕቁቀን፡ ሕርየተን ምልክየት ውሕደተን ወናይ ቀራር ሰልጠተን እግል ልትሐሸም ምህም ክምቱ ለሸርሐት ሰፊረት ሶፊያ፡ መባጥር ብዝሐ፡ መስኩብት መምበሮ፡ ክምሰልሁመ ሕፍዘት ሰያደት ናይ ኩለን ድወል፡ ኣታላላይ ናይ ሕበር ሩእየት ናይለ ሐረከት እግል ልግባእ ክም ወጅብ ሳደቀት እቱ።

"ኤረትርየ፡ ናይ እቅትሳድ መተንካብ ኖስ፡ ሐል እጅትማዕየት፡ መትሰዳዳይ ወሸራከት እድንየ እግል ትትኣከድ ገለድ-ትሩድ'በ" ለቤለት ሰፊረት ሶፍየ፡ ምስል መሸተርከት ሐረከት ገዘ ለኣለበን ድወል ዲብ መጃላት ትጃረት፡ ዐደዮት ቴክኖሎጂ፡ ክሰኣት ማል ዲብ መቅደረት ኣዳም ወብዕድ ለትወድየ መዓወነት እግል ት'ተረድ ክም ትከድም ኣብርሀት።

ዳይመት ሰፊረት ኤረትርየ ዲብ መነዘመት ምጅልስ ቅራን ኣሰይደ ሶፍየ ተስፋማርያም ዲብ ደንጎበ፡ መናፍዕት ጂኦ-ሰያሰት እግል ልሰበቅ እንዴ ትበሀለ፡ እሊ መባጥር ለከይድ ሕዱድ ለኣለቡ ምስዳር፡ ዲብ ናይ መንጠቀት ወእዲነ ዲብ ኢመስኩብት ሰበት ለኣተጅሀ፡ ኤረትርየ ክም ትትቃወሙ ኣብርሀት።

ሐረከት ገዘ ለኣለበን ድወል፡ መናፍዕት ዲብ ጠወሮት ለህለየ ድወል እግል ልትኣከድ እት ሰነት 1961 ለቁመት ወ121 ነፈር ለከምከመት እት ገብእ፡ ሐቀ መነዘመት ምጅልስ ቅራን ለዐቤት መነዘመት እድንየ'ተ።

ዐረዘ፡ ኣዝረኣት እት ሓለት ሰኔት ክም ሀለ ትሸረሐ

ዲብ ሙዴርየት ዐረዘ ዮም ዓመት እበ ዐለት ከረም ቅዝር ኣዘረኣት ወመሸፈል ክምሰልሁመ ከዛናት እት ደረጀት ሰኔት ክም ሀለ መስኡል ሐርስ ናይለ ሙዴርየት ኣሰይድ ምሕረቱ ኣርእየ ሸርሐ።

ምን እግል ልትሐረሰ ለትሰተተ 14,955 ሄክታር ለዝያድ 95% እክል፡ ቅርጡጥ ወኣዝረኣት ዜድ እንዴ ተሐረሰ ዲብ ደረጀት ሸዌት ክም ሀለ ሸርሐ።

ሐረሰቶት ለበሸለ ዘርኦም እብ ሸፋግ እግል ልብተኮ ወለኣክቦ እንዴ ኣትፈቀደ፡ ለትረኣ ባልዒን ፈድል ሐብሬ ሸፍገት ወኣድውየት ካፌ ውዛረት ሐርስ ሐን መረቀበት ክም ኣተ ሐበረ።

ሓለት ካዛናት ማይ ኣብ ከሰሰ ህዴ፡ ከዛናት ወኣሸራም ካፌ ማይ ጸብጥ ክም ሀለ እንዴ ኣሸረ እብ ለትፈናተ ኣሰባብ ምን ክዳማት ባጥር ለዐለ እህትማም እግል ልትሀየቦ ኣትፈቀደ።

እት ደንጎበ ኣሰይድ ምሕረቱ፡ ዮም ዓመት እበ ገብኣት ፊራሮ ፍድኢት ሐድ 32 ኣልፍ ኣጣል ወኣባግዕ ዝያድ 1800 ኣክላብ ፍድኢት ክም ተሀየበ እንዴ ኣሸረ፡ ንዋይ እበ ገብኣት እለን መራዐየት ክምሰልሁመ መሸፈል እት ደረጀት ሰኔት ክም ሀለ ወደሐ።

እሊ ከእነ ዲብ ሀለ እተ ሙዴርየት ዲብ 1590 ሄክታር ወራታት ዐቂብ ማይ ወትርበት እብ ሸዐብ ወደረሰ ክም ሰርገለ ለትረከበት ሐብሬ ተኣፍህም።

ከበር እስትሸሃድ

ገዲም ምናድል እዮብ ቀሪን ኣስትሸሀደ።

ነፈር ፈርዕ ውዛረት ዐመል ወመንገፎ እጅትማዕየት ኣቅሊም ምግብ ገዲም ምናድል እዮብ ቀሪን ተስፋሚካኤል ዮም 21 ኦክቶበር እት 69 ሰነት ዕምሩ ኣስትሸሀደ።

ዲብ ጃንዋሪ 1975 እት ቅዋትሸዕብየት ተሕሪር ኤረትርየ ለትሓበረ ምናድል እዮብ፡ እት ዴሸ ሐርብ ወወራታት እጅትማዕየት እብ ለትፈናተ መስኡልያት እግል ሸዕቡ ወወጠኑ ለከድመ ምሔርባይ ቱ።

ሸሂድ እዮብ ቀሪን በዓል ፈረዕ ወኣብ 5 ውላድቱ።

ዓደት ቀብሩ ህዴ ዮም ማሌ 21 ኦክቶበር ሳዐት 4:00 ኣልዐስር እት መቅበረት ሹህደእ ኣስመረ ተመት።

ፈርዕ ዐመል ወመንገፎ እጅትማዕየት ኣቅሊም ምግብ እብ እስትሸሃድ ገዲም ምናድል እዮብ ቀሪን ለትሰምዕዩ ሐዘን ዲብ ሸርሕ እግል ዓይለቱ ወናይ ንዳል መልህያሙ ሰብር ለህበኩም ልብል።

ወዚረት ፈውዚየ ሃሸም ምስል ምስል ልጃን ዕሪት ኣ/ምግብ ተሀድግ

ወዚረት ፈውዚየ ሃሸም፡ ምን 06 ኣስክ 16 ኦክቶበር እት ኣቅሊም ምግብ ምን 13 ምዴርየት መዲነት ኣስመረ፡ ክምሰልሁመ ምዴርያት ሰረጀቀ፡ በሪኽ ወጋላ-ነፍሒ ለትሐረው ልጃን ዕሪት እግሎም እጅትማዓት ወዴት።

ለሀድግ፡ ምስል ኣትሳናይ እግቡይ ባልሖት ቅደይ እንዴ ትቃረነ፡ ልጃን ዕሬ እብ ደረጀት እዳራት ደዋዬሕ ምን ቁመ ሐድ ሰነት ሰበት ወደ፡ ወራታቱ ከኣፎ ልሄርር ክም ሀለ እብ ድቀት እግል ልትጌመም ለኣመማቱ።

እብ ኣሳስ ኣሊ፡ ልጃን ወምስሎም ለሸቁ ዲብ ለትፈናተ ሰልጣት ለሀለው ኣጅህዘት ሕኩመት፡ መናፍዕት፡ ተጃርብ ሰኒ፡ መታክል ወኣግቡይ ባልሖቱ ለከስስ ጌማም ወደው።

እምበል እሊ፡ መሻርከት ዲብ ቃኑን ዓይለት ኤረትርየ እግል ልትከምከም ለወጅቡ ኣርእስ ወተፋሲሉ ሐቀለ ወደዉ ህድግ-ፋዬሕ፡ ውፋቅ ናይለ ኣሳስ መጅተማዕ ወደውለት ላተ ዓይለት ለለኣደምን ወፍንጌር ለከርዕ እንዴ ትበሀለ ዲብለ ልትቀደም ኣፍካር ወረኣይ ሀድገው።

ዲብለ መናሰበት ወዚረት ፈውዚየ፡ ንዳል ሕርየትነ ዲብ ሸዐብ ለትኣሰሰ፡ መጅተማዕ ለኣሻረከ ወሸዐብ ለመልኩ ክም ዐለ፡ ሰያደት መጅተማዕ ሸከረት ንዳል ሕርየት ሸዐብ ኤረትርየ ክም ዐለት እንዴ ሐበረት፡ እትለ ለሀሌነ እቱ ዘበን፡ ሕፍዘት ወረበዮት ሰዋልፍ ወቅየም፡ ጋብሆት ገበዩ ለሸክፈ ጋራት፡ ውፋቅ፡ መስኩበት፡ ውሕደት ወዐማር ሸዐብነ እግል ልትደመን፡ ምን ሸዐብ፡ እብ ሸዐብ ወእግል ሸዐብ ለገብእ ክምቱ፡ እሊ እግል ልትዐወት ውዛረት ዐድል እግል ትክደም ክምቱ ኣከደት።

ኣስክ እለ ለገብአ ጌማም፡ መዐየ ለኣሳሱ ንዛም ዐድል እግል ል'ተረድ ዶር ምህም ክምቡ ለሐበረት ወዚረት ፈውዚያ፡ ፍቴሕ እግል ልትኣከድ መሻረከት ሕበር ሰበት ጠልብ፡ ኩለን ጀሃት ዶረን እብ ፈዛዐት እግል ለኣግድየ ኣትፋቀደት።

ዕሬ፡ እግል ክልኤ-ለጀሀት ለረይሕ፡ ሐል ዳይም ለለኣመጽእ፡ ክምሰልሁመ ኣከይ-መቅሬሕ ወዐገብ እግል ዲመ ሐል እንዴ ረክበ ውሕደት መዋጥኒን ለለኣደምን፡ ኦሮት ምንለ ለንትሐበን እቡ ሰዋልፍ መጅተማዕ ኤረትርያ ቱ።

እት ኣቅሊም ምግብ ዲብለ ሀለየ 83 እዳረት ዳሕየት፡ እብ ዓመት 415 ልጃን ዕሪት እንዴ ትሐረ ውራታቱ ሰርግል ሀለ።

ውዛረት ሐርሰ፡ ዲብ ወጠንያይት መኣሰሰት ብሑሰ ሐርሰ ሐልሐሌ ኣምዕል ሐረሰቶት ዐየደት

ውዛረት ሐርሰ፡ እት ዮም 14 ኦክቶበር ዲብ ወጠንያይት መኣሰሰት ብሑሰ ሐርሰ ሐልሐሌ ኣምዕል ሐረሰቶት ዐየደት።

ዲብ በርናምጅ፡ ሐረሰቶት ዘርእ ወጂብ እንዴ ትነፍዐው እግል በርከት እተዮም ወድዉ ለሀለው ወራታት እብለ ከሰሰ፡ ክምሰልሁመ ሕማማት ለልክህል 10 ጅንሰ ሸንራይ ዲብለ ገብአ ወራታት ብሑሰ ወፍገሪቱ እብ በዐል-መቅደረት ሸሬሕ ትቀደመ።

እምበል እሊ፡ ዲብ ኣትባዝሖት ዘርእ ዐተር፡ ፋሱልየት፡ ድንሸ-ጥዐም ወሐምሌ-ከደን ወጂብ ለገብአ ብሑሰ ወፍገሪቱ፡ ክምሰልሁመ ዲብ ወራታት ባዮ-ጋዝ፡ ኣትባዝሖት ዐለፍ ኣክደር፡ ወራታት ወጀርቤ ሸፍር-ጠቢዐት ለገብአ ወራታት ለከሰሰ ተውዴሕ ተሀየበ።

ምዲር ዓም ቅሰም ከደማት ቀዋኒን ወመራቀበት ኣሰይድ ተኽለአብ ምስግነ እትለ ኣሰመዐየ ከሊመት፡ ውዛረት ሐርሰ ደማነተ ለተኣከደት ሙነት እብ ጅንሰ ወብዝሔ ዲብ ኩሉ እግል ትብጻሕ ወድዩ እትለ ሀለ ጅህድ፡ ወራታት ወጠንያይት መኣሰሰት ብሑሰ ሐርሰ ሐልሐሌ ሐመደ።

መስኡል ወጠንያይት መኣሰሰት ብሑሰ ሐርሰ ሐልሐሌ ኣሰይድ ጸጋይ ሀይሌ እብ ጀሀቱ፡ መናበረት ሐረሰቶት እግል ትሐሰ፡ እብ ኣሳስ ጠላብቶም ዲብ እክል ወቅርጡዋ ብሑሰ እንዴ ገብአ ልትሀየቦም ክም ህሌ፡ ወለተኣትናይት ፍገሪት ትትረኩብ ምኑ ክም ህሌት ሐበረ።

ሐረሰቶት ዲብለ ቀደመዉ ረኣይ፡ እብ ብሑሰ ለሐልፈ ኣዝርኣት ፍገሪት-ሰኔት ክምቡ እንዴ ሸርሐው፡ እተዮም እግል ልዓቡ ክም ትከደመ ኣከደው።

ዲብ ምዴርየት ድባርወ ለሀሌት ወጠንያይት መኣሰሰት ብሑሰ ሐርሰ ሐልሐሌ፡ ምን ኣስመረ 30 ኪሎ-ምትር ራይመት ሀሌት።

ዲብ ግብለት ሶዳን፡ እት ኣተራድ ወጠንያይ መትነዛማት ልትሀደግ

መስኡል ሸኡን ጃልያት ወመጅተማዕ ዲብ ግብለት ሶዳን ኣሰይድ ረመዳን ኣሕመዲን፡ እት ዮም 12 ኦክቶበር ዲብ ጁበ መትነዛም ወጠን እግል ል'ተረድ ለረከዘ እጅትማዕ ወደ።

ለምስል ኣንፋር ልጃን ጃልየት፡ ልጅነት መሕበር ወጠን ኣንሳት፡ መመቅርሐት ተናዚም ሸባብ ጀብሀት ሸዐብየት እግል ዲሞቅራዋየት ወዐዳላት ለገብአ እጅትማዕ፡ ዲብ ኣሳስያይ ስትራቴጅያይ ኣህዳፍ 4ይት ጀብሀት ወተናዚም ወጠን እግል ል'ተረድ እግል ልትነሳእ ዲብለ ወጅቡ መባደራት ለረከዘ ዐለ።

ኣሰይድ ረመዳን እትለ ቀደመዩ ተውዴሕ፡ ኣህዳፍ 4ይት -ጀብሀት፡ ትርድት ህውየት ወጠን ወፈዛዐት ለመልክ፡ ውሕደቱ ለለሐፍዝ ወምስል ደውለቱ ዕላቀት ትርድት ለቡ፡ ዲብ ብንየት ወሐሸሞት ሰያሰት ደውለቱ ዶር ምህም ለቡ፡ እብ ድራሰት፡ ምህነት፡ መቅደረት እቅትሳድ ወናይ ሕበር መምበሮ ለልትኣመር መዋጥን እግል ኣከዶት ክምቱ ሸርሐ።

እት ካርጅ ለነብር መዋጥን፡ በራምጅ ብንየት ወጠን እግል ልትዐወት ዶር ምህም ክምቡ እንዴ ኣፍህመ፡ እሊ እግል ልትኣከድ ተናዚም እግል ልተረድ ምህም ክምቱ ሐበረ።

ቁንሰል ኤረትርየ ዲብ ጅምሁርየት ግብለት ሶዳን ኣሰይድ ጸጋይ መሐሪ ወመሰኡል ልጅነት ወጠን ኣሰይድ ማርቆስ መርሃጼን እብ ጀሀቶም፡ ተናዚም ወጠን እግል ልተ'ረድ ለረከዘ ቤንያይ ኣፍካር ወኣራእ ሀበው።

መሻርከት ህዩ፡ ቤንያይ ኣፍካር ወኣራእ እንዴ ቀደመው፡ ምኖም ለልጠለብ እግል ሊደው ዱሉያም ክምቶም ኣከደው።

ኤረትርየ ፀሓዳስ

ክል ኣርቡዕ ለትጠ'በዕ ጀሪደት

መዳልያይ፦
- መሐመድ እድሪስ

ለይኣውት ወኣርተየት
* ዘህረ ዐሊ
* ፋጥነ ኣድም

ተለፎን፡ 121797/201820 (258)
ፋክስ፡127749፡ ዕ.ሰ.ቡ፡ 247

ተውዝዕ ጀሪደት፡
ተለፎን፡163471-07588045

ኣትኣመሮት፡
ተለፎን፡ 125013፡ ዕ.ሰ.ቡ፡ 1284

ዑብደለ መ/ዐሊ (መዐልም)

ተበሰመ ቅኑዕ ፈጅር!

1ይ ክፈል

ቅሰት (ሰሓቂት ክም ጸሓይ) ምን ክታብ ኬትባይ ተሰፋይ ገብረአብ በዓቲ ትራፖሎ ተልትርጀመት።

አፍሀ ሐቴ እንዴ ኢልትከለፍ ሐሊብ መጢቅ ዛሬ ለሀለ፡ ወክምሰል አምዋጅ ማይ ጽሩይ ለያፌ ለሀለ መሰል እትከ። እብ ሲረት ሐያተ እግል ትዳግም እግልዬ፡ ለእግሉ ሐልፈት ሰኒን ወድኒን ክምሰል ሃሰሰ ቶጫይ እብ ሕሳብ ፍክረ ወደሚረ ቃልዐቴ። መሰጀልዬ ክርንቴ እንዴ አትሳኔኮ እት ቅብላተ እት ጠረቤዘት ከሬኮሁ እግል ትሰጅል እንዴ ሀይአኩወ። እሰጅል ክምሰል ሀሌኮመ ኢሰተርኮ ምነ። ሰር ገሌ ትሰጅሎም ክምሰል ሀሌከ ሐቀ ኣመረው፡ እግል ዘየታት ልሕረው እት ለቀጦት ከሊማት ሕሩይ ልትፈረሮ እት ሀለው፡ እሀትማሞም እብ ካልእ ገራቢት እግል ኢልሸከፍ ምንከ ትፈርሀ። ሀተ ላኪን እግል እሊ የሙ ዋድየት የዐለት። እት ሰሩ ላኪን ትደግሙ እግልዬ ዐለት። እሊ ሀዬ መትቀዳመ እት ዕምር እንዴ ኢገብአ ኢተርፍ። ዝሕረት ፋቀዲቶሀ ማሸአላህ ለትትሐመድ ተ። ናይ ንእሸ ዕምር እግል ትፍቀዱ እግልዬ ኢትሐየለት። ምን ክምሰል አናመ እንዴ ኢትትረደድ ትሰአለተኒ። ለአማን ሀታመ ምንዲ ትገብእ እት ወክድ እብረ ምን ከሌብ ጭንቡወ ሰበት አተድሐንኩወ፡ ወአትፋገዐኩወ የአቤት እግልዬ። ክጅል ወሰትርመ ምስለ መስከብ አለበን። አምዕለ ጸዐደ ወንየተ ሰኔት ወፋይገት። አምረ ማሸቴ!!

እት መአንበቲ ሀጅክነ፡ “እንትን” (ናይ ሕሸመት) እት እብል እግል እንቀመ ሕርየት ሀበተኒ” ቤት መኸእ ላትትበሀል ዳሕየት ተአምረ ገብእ?” ትሰአለተኒ። “አይወ! እቤለ። እታቴ ለትወለድኮ” አትዐሬቴ ለሰአላአ። “እሊ እት ሰነት ክም ቴ ገብእ ለሀለ?” ተአሰአልኮ እብ ጀሀቴ። “እብ ዓላብ ሰኒን ላቴ የአምሩ” ክምሰል ኢደርሰት በሊሰ አብረሀ እግልዬ።

“አቡዬ ዋልዳዬ አብርሀ ገብሬመድህን ንጉሴ ልትበሀል። እት ባርንቶ ልትቀተል እት ሀለ እብ ወግም ግርዝ ዐልኮ የምክን ወለት ሐምሰ ሰነት ምንዲ ዐሌ የሐሊፈ።”

“አቡኪ ምዶል ገብእ ትቀተለ ወእብ ምን ቴ ገብእ ለትቀተለ”? “አቤለ። “ዐሰከሪ ናይ ዋልያን እት እንቴ ድድ እንግሊዝ እት ልትሓረብ ሞተ። ወለቴ ፍዝሁ ትግበእ።” አናመ እት ካልአይ ሐርብ እዲነ ክምሰል ሞተ ሸክ ሰበት ኢወዴኮ፡ ጀምዐኮ ወጠርሐኮ፡ ወሐር እት ሰነት 1936 ክምሰል ዐለ አሰአልኮሀ። አዜ ሀታመ ወለት 82 ሰነት ሻይበት ክምሰልተ አሰአልኮሀ። “ሓሰድ ዘሊል ትግበእ ምንኪ በዐል ረያም ዕለት እንቲ እቤለ። “አማንካቴ ዕምር ላቴ ረቢ አርዘቂኒቴ” በልሰት እቼ። sono molto forturnate በዐል በክት አነ እብ ዕምር ሰድቀን” አትዐሬተ ለሀግያሀ።

“ሕማም የአምር። ሕማምዬ እብር ሌጣቴ ገደ’ምካተ!” ሐምዴ ትትወጀቡ ካልቅ ኖሼ ቴ ቡንዬ አፈልሕ ወእሰቴ አሰክ አዜ። እግል ነብረ ሊደው እግልዬመ እት አዳም ዐዛብ ጋብአት የአምር።”

ሐቀ ሞት አቡኪ ሚ ገብእ ሳደፌኪ?

“ለክሉ ዎሮት ዋልዴኑ አው ክሎም ለልትፈንቴ ለሳድፍ ዳቡእ ባባት ይእተምነ ሳደፌኒ። እምበልሁ ላቴ፡ ወለ ሐቴ ምሰል ሓልቼ ሕት እምዬ እት ዐዳገ ዐርቢ ዐቤኮ፡ ወእነብር ዐልኮ፡ እምዬ ተክሌማርያም ትትበሀል። እግል ወጽዔ ወሕላሌ እዴሀ ለኢትመጤ ፈዳቢት እሲት እት እንተ ዐለት። እት ቤት መኸእ እት ነብር የታይም እት ሕነ ዓቤተኑ፡ አናመ ምን ዕዳገ ዐርቢ እት ቤት መኸእ እመጸአ ዐልኮ።

እት ሐያቼ ባብ መድረሰት እግል ድራሰት እቡ ኣትየት የአምር። እግል ይኢድረሰ መሐልኮ ምነ፡ እለ መሐለ እለ እት አካነ አውዐልኩወ። አቤኮ፡ አበ ፈተ ኢኮን። ብዝሓም አትሓለውኒ። ሕላሌ አድዊኮ እቶም። ዎሮተ ክልቡ ሻሙ! ልብዬ ድራሰት አበየ እቼ። እለ አ’በ እለ ሀዬ እት ፍዕል አወዐልኩወ። ንኢሸ ሰበት ዐልኮ ሐራም እቼ እት እብል ሕላሌ አድዊኮ ከአጽበርኩዎም። ዮመቴ በክትዬ እብ እዴ ማንዬ ክምሰል ሸነኩዎ ልትአመረኒ። ላኪን ለሐልፈት ኢተአቀብል።” እት ትብል ዘውዲ አብረሀ ምሰል ውዳይ ማሌሀ ትበአሰት።

‘እምዬ ክልኦት ሸቅል ዐለው እግለ። ምሰል ዋልያን ወዳይት ቤት እንዴ ገብአት ትሸቁ ዐለት። ክምሰልሁ ካልእ ሸቅል እት መሰነዐ ጠላይን በርዱ ትሸቁ ዐለት። እግልዬ ወእግለ ምንዬ ልንእሸ ለዐለ ሑዬ አሰመላሸ፡ እግል ተዓቤ ወትአድርሰ እብ እዴ ማነ ወገለበ ትከድም ዐለት። ሐሬመ አሰመላሸ ክምሰል ንየት እምዬ ደረሰ ወአነ እብ እቢዬ አክተምኮ። አሰመላሸ ሑዬ እት ቤት ምህሮ scuala ifaliana እንዴ ደርሰ ድራሰቴ አትመመ። አነ ላቴ እደርሰ ሀሌኮ እት እብል የም ትልሀያዬ እወዴ ዐልኮ። ትፈገዐኮ እምከ እከ ርኤት ተሰፋይ ወልዬ!!።” ‘እት ወቅት ንእሸኪ ሚ ገብእ ትፈቅዲ’? noho una memoria sperciale (ፍንቲት ፋቀዲቶ አለብዬ።) ብእሰ ሐልቼ ክልዶል ሲረት ሹመ ወለት ዓምር እንዴ እግለ ኢረፍዐ ኢልውዕል። አናመ እግል ሀድግ ሹመ እሰመዕ ወታእሪክ እግል ኣምር ንየቼ ሰኒ ፍትሕት ዐለት። ሹመ ወለት ምንተ ወታእሪክ ከልፈየት ሐያተ ሚ ክምሰል መሰል ላልብሎ ሰኣላትመ እት ሕሳባት ሐንገልዬ ለአምሆሎ ዐለው። ብእሰ ሐልቼመ ታእሪክ ሹመ ወለት ዓምር ምን አየ ክምሰል ሰምዐዩ ወአመረዩ እት ደሚርዬ ቀቀሰኒ ለዐለ ሰኣል ደሚር ቴ። ሐቀሀ ብእሰ ሐልቼ እብ ሲረት ሹመ ክምሰል ትሰአልኮሁ፡ ክምሰል እሊ ለተሌ በሊሰ ሀቤኒ፣ ‘ሹመ ሐቴ ክምሰልኪ ሴልባይት አልባብ ሸባባት ሉለት አደሚየት ተ” ቤሌኒ አክል አሕድ እፈቅደ። ‘እተ ወክድ ለሀይ ግርዝ

ዐልኮ በዐል ኢሴመ። ግርመቼ ወመማኒት ወመባትክ ገሮብዬ አክል አሕድ ልትአመረኒ ዐለ። ብጥረቼመ ሰኒ ታክየት ወኩንንት ክምሰል ዐለት እፈቅደ። ሰኒ መትብእሳይት ወግዊት ክምሰል ዐልኮመ አምር። እት ወክድ በአሰ ክምሰል ሐረቅኮ እብ አጭፋርዬ ሐናጅር ወሐረፍጭ ክምሰል እወድዩ ምሰል ድሙ ልትበአሰው መሰሎም ዐለ። እብ ቀለ ቀሎ፡ ምን ሐሩቀት ላልትሃደአኒ የዐለ። እግል እሊ መዋዲቼ ለአትፈከረዮም ገሌ አብሀ ትመሰል፡ እት ልብሉኒ ሰርመ ድሙ ላልብሉኒመ ኢትሰአነው።” እት ትብል እብ እተ እዴሀ ለዐለት መሸረፈት እግለ ፈርኔሎ እግል ልግሀር እግሉ ትሸርፉ እብ ዐለት።

እግል ኮሰኮሰ ተአምጽእ ሸንከት ቤት አቴት። ድግመ አተላሌት፡ ‘አቡዬ እት ባርንቶ እብ ኢሴመ ሞተ። የለ ክተቶ ትብሀለው ሸባን። አማውር ዐሰከርየት ትሀየበዮም” እት ምግብ ህግያሀ አዛበጥኮ እተ። ‘እት ሰንዐፌ ሚ ገብእ ወዴ ዐለ አቡኪ”? ‘ለወክድ ለሀይ ወክድ ሐርብ ጥልያን ወእንግሊዝ ቴ። ሰነን አብዬ ለዐለው አብጽሐት መንደሊታት ዳሮም እንዴ አትሐደገዎም እተ ለኢወጅቦም ሕሩባት ለአተዎም ዐለው። ዳሮም ወማሎም ግራሆም ሓድጋሙ እት እንቶም እተ ፍንጌ እንግሊዝ ወጥልያን ለዐለ ካልኣይ ሐርብ እዲነ ለኣቴዎም ዐለው። እባቴ አቡዬ እብ ኢሴመ ሞተ ለአበሌኒ እንዴ ኢኮን አቡዬ ፋርስ ወሓጥር፡ እት ቅንቤት እት ጨፍር ኢሞተ። እብ በጣሩ እት ልትሓረብ ሌጠ ሞተ፡” erco cosa ti dicodi ancora ከላስ። ካልእ የሀለ፡ ካልእ ሚ ገብእ እግል እድገም እግልከ። ‘ እግል ትድረሲ ዐለ እግልኪ? ‘አማንተ እለ። ንእሸነ አረይ ቅዊት ወዴኒ። እዴሁ ኢልሰአን። የሀለዮት አቡዬ እት መንገአት ቅዊት አቴኒ። ለራቅብ ወለ መክር እብ ኢረኪብዬ እግል ዲመ አረይ ቅዊት ወዴኒ። ዳርሰት ምንዲ ዐሌ ካልእ አዳም ወገአኮ ዮመቴ። አዜ እበ ኢተአቀብል ማሌ ብካይ ወትዕሰ ፋይእደት አለቡ፡ እምበል ደሚርከ አርሰሎት።” ትቤ ክስር ወሰራሪት በትከት ዘውዲ አብረሀ።

ሐቀ መደት ሰኒ ብዝሕት እግለ ዳምእ ለዐለ ሰጋደ ረፍዐት።

ምነ ምድናነ ረአሰ እንዴ ረፍዐት አሰክዬ ትወለበት ወሐር፡ “እግል ሚ ቴ ገብእ እብ ታሪክ ከፍየቼ ትትሰአለኒ ለሀሌከ? ሚ ለልትደገም ታሪክ ሀለ እግልዬ። ከፍየቼ ከልፈየት ነፈር ዓዲ ተ።” ፈጀአተን ለኢትጸበርኩሁ ሰኣል ትሰአለተኒ።

‘አዳም ዓዲ ላልትበሀል የሀለ። አተላሊ እንቲዲ። ድራሰት ሐቀ ሐዜኪ ሚ ገብእ ትወዴ ዐልኪ?

“ሐቀ ምን ገበይ ድራሰት አወለዋኮ፡ እት ቤት ዐድ ዐብደለ ጋንፋር ላትትበሀል ዓይለት ታጅረት እግል እውዐል አስተብዴኮ። አትሰሕቀም አትፋግያም። ሚ እግል እበልከ ሲነመት ገብአኮ እግሎም። ይእከጅል ወይእመሸግ ወይእፈርሀ። ክሉ አትሰሕቀ ወአትፋግዕ። no aye vo paura ክልቀቼ ፍንቲትተ ለዐለት። ላልትዐጅብ ጋር ዳዬ ክሉ ሰሓቀ ቴ ለዐለ አልባብ ካልእ የዐለ እግልዬ።”

‘ማህየት ህዬ ደፍያ እግልኪ ዐለው ገብእ’? ‘ኣቤ! “ምውዓልዬ ምሰሎም ቴ ሌጠ ለዐለት። ሐቀ እለ ምሰል ሓቴ ዓይለት ጥልያን ሸቅል እግል አስተብዴ ቀደርኮ። እሎም ጥልያን እሎም እት ቤት መኸአ ቶም ለዐለው። እንግሊዝ ክምሰል መጸአው ጥልያን ምን ዐድነ ኢጌሰው፡ አተላለው እንዴ ኢኮን። ክሉ መአሰሰሳት ተጃረት ምልኪየቴ እት እዴ ጥልያን ተ ለዐለት። ክምሰልሁመ ዐረብ ወህኑድ፡ ወዩናኒዩን ዐለው። ክላቶም ውላደ ጋነ በክት ተጃረት ወርብሕ ብሕቶቶም ቴ ለዐለ። ሸባባት ኤረትርዩን ብጽሒቶም ሄራር አሰክ ሜዳን ሐርብ ሌጠ ዐለ። አባር ላቴ ወንኡሸ ምሰል አንሳይት እት ዳይ ዐድ ወራት ሐርሰ ወርዕዮ ወዱ ዐለው። ኣቤ! ክምሰለ ደገምኮሃቴ ለዐለ ተየልል ለሀይ ወክደ።”

‘ሸዐር ወጠንየት እተ ወክድ ለሀይ ሚ ገብእ መሰል ለዐሌ”? “ከአፎ እግል ልምሰል መሰለከ? ክለ ለሓለት ክምሰል መረት እቶም ሸባብ ወክድ ለሀይ እሰእኖም አሰክ ገበይ ዐለዮ ዋጨለው። ሞት ወመትሸዕታር ህድግለ ወክድ ለሀይ ዐለየ። እብ ዐጄ ዐድከ መትካፋል የዐለ እቴ፡ ለወክድ ለሀይ።

እብ ክሱሰ ህዳይ ለግበእ ወብዕደት መናሰበት፡ ሰራዬ ሐማሴን አከለጉዛይ፡ ዐጋሚ ክስቴናይ፡ እሰላማይ፡ ላልብል ባብ ፍንቲት ወፍንጌር ላለአርሔ ህድግ ልትሰመዕ የዐለየ። አዜመ ክምሰልሁ ቴ ለሀለ ምሰል ቀብር ወምሰል ነብር እተ እለ ሞዳይ። ክሊነ እት ዐድ ዐድነ ንትቀበር፡ ዐዱ ለሬመ ሀዬ እት ሐዝሐዝ እብ ሰላዲ ልትቀበር። አርበዐቴ አሰመረ፡ ጎዳይፍ፡ ቤት መኸእ አሰመራ ተን። አነ ላኪን ዐጄ ሰንዐፌ ቴ። አቡዬ እናስ ሰኒ ፈዳብ ዐለ ልትበሀል አሰክ አዜ ልትፈቀድ።”

ሰንዐፌ ጊስኪ ተአምሪ ገብእ?

‘አይወ! ብዞሕ ወቅት ጋይሰቴ አነ። እግል ዝያረት (ንግደት) ወሰማየት (ጥምቀት)፡ ወህዳይ፡ ለገብእ ወብካይ። እብ ፍንቴይ እግለ እፈትየ መለሀዬ ዝፋን ገብሬ ንጉሰ እጋኔሕ። ሀተ ክምሰል ትሀዬት እት ዐድ ብእሰ ዳንዲሮ ተ ለዐለት። ብእሰ እት ዐዱ ለወርሰዩ ምድር ዐለ እግሉ። አዜመ እቴ ሳክነት ሀሌት። ዝፋን ሚ ለትመሰል ሉለት አዳምዬተ ለዐለት። ሐቀ ሞት ብእሰ ወውላደ ዐለዮ ክምሰል ጊሰው፡ እንዴ እት አሰመረ እግል አምጸአ ምንዲ ሐዜከ አቤት እግልዬ። ልበ ምን ዐድ ወድ ሰንዐ ፍንቴት ቀዲሩ እግለ አበ።”

ምን ቴ ገብእ ወድ ሰንዐ ትቢሉ? እብ ክሱሰ ወድ ሰንዐ ሐቀ ኢተአምር ገብአከ ዝፋን ገብረንጉሰ ሐቀ መጸአት እግል አዳግመ እግልካቴ። ዝፋን ውላደ አሜሪከ ናሰአመ ዐለው። መንበረት ዐለዮ ደሚረ አበየ እተ መሰለኒ ምን አሜሪካመ አቅበለት። አዜ እትለ ህሌት። ተየልል ሐያት ሰኒ መክርህቴ ወለት ገብሬንጉሰመ አተአበረየ ወገህ ጋብአት ትግበእ እዲነ!? እት መቀደም ቤተ ትትገሴ እት ህሌት እምበለ ታክየት ርሸመተ ደብር (እምበ ሴረ) ሐቴ ኢትትረአየ ዝፋነዬ። እብ ክሱሰ ወድ ሰንዐ እንዴ ደግመት እግልከ ኢትተትካርም።”

‘እተ ወቅት ለሀይ እት አሰመረ አቶቢዩን ዐለው ገብእ’? ሐቀ ምጽአት እንግሊዝ ክምሰል ወሐዝ ቶም መጸአ ለዐለው አሰክ ኤረትርየ። ቀደም እንግሊዝ ላኪን ሑዳም ለኢሳረረተ ዐለው እግል ልትበሀል ኢትቀድር።”

ሀበሮ እት እስትቅራር መሕደሮ

ሙሰውር፦ አቤል በረኸት

እተ ለሐልፈት ሳምን ሰሕፍይን ቅሰም ጀራይድ ኤረትርየ አሰክ ምዴርየት ሀበሮ እንዴ ተሐረከው እብ ክሱሰ ሓድር ቴለል ምዴርየት ሀበሮ ምሰል ሌተናል ኮኔረል ፍትዊ ገብሬመስቀል ኪዳኔ ሙዲር ምዴርየት ሀበሮ ሃድጋም ዐለው። ታምም ጸበጥ ዲብ እለ ናይ ዮም ጥብዐት እግል ንቀድሙ እግልኩምቱ። ቅራአት በኪተት።

ሌተናል ኮኔረል ፍትዊ ገብሬመስቀል

ሰልፍ እብ መትአመሪ ምዴርየት ሀበሮ እግል ነአሰብዴ፦ ሀበሮ እብ 8 እደራት ዳሕያት ወ11 ዐዶታት ለትአሰሰትተ። ዝያድ 12 አልፍ ዓኢላት ወዝያድ 63 አልፍ ሸዐብ ነብረ። እሊ ሸዐብ እሊ እብ ርዕዮ ወሐርስ ለልትናበር እትገብእ ሐቀ ሕርየት ለትከምከማቱ። እግልሚ ዲብ መደት እስትዕማር ሰሩ ሐን ሰውረት፣ ሰሩ አሰክ ሱዳን ላጅእ ለዐለ ወሰሩ ሐን እስትዕማር ዲብ ጨቅዋ ነብር ለዐላቱ።

በርናምጃት ዐማር ዲብ ምዴርየት ሀበሮ ምን ብዳየት ወክድ ሕርየት ለልትጋየስ ሸዐብ ወሕኩመት ሐቴ እዴ እንዴ ገብአው ሰልፍ ኩሉ እግል ልግባእ ለዐለ እግሉ ከምከሞት ዐዶታት ክም መሸሮዕ እንዴ ትነሰአ ሸዐብ እተ ትዋዕም እግሉ አካን እንዴ ጀመዐ ሕርያን ልጃን ዐድ ወእዳርይን ክም ወዴ ገብአ ሐቀሁ ዲብ ዐማር ትከሰአ። እብሊ ሸቅል እሊ ሀዴ ሰልፍ መአሰሳት ከደማት እጅትማዕየት ዲብ አሰሶት ትብጽሐ። ሕኩመት ሸዐብ መዳርሰ፣ ከደማት ማይ፣ ከደማት ሕክምነ ወእዳረት እግል ልርከብ አቅደረቱ። እሊ ለርኤናሁ ናይ 34 ሰነት ናይ ሕርየት ሀዴ ኩሉ ከደማት እጅትማዕየት ዲብ ኩሉ እዳራት ደዋሒ ክም ልትብጸሕ ጋብእ ሀለ። ምሰለ በዲር ዲብ መደት እስትዕማር ክም ዕዶታት አሳሰ እንዴ ትከረ እግለን ክም መዳይን ጋብአት ለሀለየ ከምሰልሀን ምንመ ኢገብእ ዲቡ ገጹ ለአሳድር ሀለ።

ብዕድ ለመድ ሸቅል ወድዋርከ ዐመሮት ዶል እንርኤ ሀዴ እሊ ሸዐብ እሊ ፋዝዕ ሸዐብቱ፣ ዲብ እብ ደረጀት አቅሊም እንዴ ተሀየበ ለገብእ አሸቃል ሀዴ ክም መሰል ሸቅል መቃብል መሻርፍ ዲቡ ለልትፈረር አዳም ክልኤ ነቲጀት ለአወቂ ሀለ። እበ ዎሮ ክእፎ ዲብ ሸቅል እንዴ ትፈረርከ ትከድም ወእብ ላህበትከ ትነብር፣ ለካልኣይ ሀዴ ድዋርከ ማዩ ወትርበቱ እንዴ ተሐፈዘት ጋምል እግል ትርአዩ ከዲምቱ። እትለ ምዴርየት ሀበሮ ሀዴ አክረት ወአሸረዐት ለኢገብአ እቱ አርድ አለቡኒ ኩሉ ትከደመ። ናይ እሊ ነቲጀት ሀዴ ዲብ ሐርስ ለልትፈረር ለምድር ክዱም ሰበትቱ ዝላም ሰኔት ትረከበት ምንገብእ ምን ሐርሱ ናይ ሰነት እተይ እግል ልርከብ ለቀድር እቱ ደረጀት ሀለ። ዲበ ሐርስ ለኢአለቡ ወክድ ሀዴ ዲብ እሊ ናይ ኬወ ሸቅል ልትፈር ወዝያድ እተይ ለረክብ እቱ ለመድ ሸቅል እግል ልጠወር ቃድር ለሀላቱ። ምዴርየት ሀበሮ እብ አርድ ሐርስ ትርእየ እት ሀሌከ ለበዝሐ ምድረ አድብር ሰበትቱ ለልትሐረስ 4500 ሄክታር ቱ ለሀለ እግለ፣ ሑድ ምን እሊ ዲብ አዋራፍ መሓዝ ዐንሰበ ለሀለ ጀራዲን ወእብ ከረም ለልትሐረስ እንዴ ወሰካቱ። ዮም ዓመት ሀዴ ከረም ዲብ ሒነ ሰበት ኢዘልመት ለትረከበት ዝላም ዲብ ወሬሕ ሰዕ ሰበትተ ለሸቅል ኬዋ እቡ ለትከደመ ግራሀ ነቲጀት ዝላም እብ ኢረኪቡ እተዩ እግል ልትረከብ ምኑ ሳእየት ብዝሕት ኢሀሌትኒ።

ምናተ ሸዐብ ሀበሮ ምሰል መካሪት አርዱ ምን ሐርስ ለኢረክበ ምን ርዕዮ ንዋይ እግል ልርከብ ዝያድ ዲብ እንሱሰ ለረከዘት መናበረት ዲበ ለልትፈረር ቱ። ክም ዓጣል፣ አባግዕ፣ ለሸቂ፣ ማይ እብ ከሀረበቱ ለሸቂ፣ ብዕድ ብዕድ አሸቃላት ወበርሀት ሱግ ወድጊ እብ ከሀረበት ልትነፍየ ሰበት እሊ፣ እሊ እግል ኖሱ ኬር ወተቀድምቱ።

ሀበሮ እብ አሳር ቀዲም ናይ ንዳል ኤረትርየ ምነ ለልትአመር ባካት ጣሀረ ለትመክል ወብዙሕ ሳትሮታት ምሔርበት ኤረትርየ ለዐለ ዲበ ምዴርየትተ። ክም ከረ ደብር መዓር፣ ጊዛኒ፣ ሀገሬ-ግኒ አሰክ ገንፈሎም ለበጽሐ ሳትሮታት ዲብ እለ

እሊ ክም ዐባዩ ዐዶታት እንዴ ገብአ አሰዋግ፣ ጠዋሒን፣ ገሃዊ፣ ቦቴካት ወክል ድጌ አምዕል ዐዳገ ናይ ንዋይ ወበዳይዕ ለልትጋየስ እተን እንዴ

ገብአየ መትከምካም ደገጊቱ በርሀት ወዐቦት መናበረቱ ሌጠ እንዴ ኢገብእ ምነ ፈድል ሕርየት ጋብእ እግሉ ለሀለ ከደማት እጅትማዕየት ተዕሊም፣ ዓፍየት፣ ማይ ወንዙም አግቡይ እዳረት እግል ለአሰተፈድ ቃድር ሀለ። በዲር እሊ አዜ ዐዶታት ጋብእ እቱ ለሀለ ሳትሮታት ሸዐብየ እንዴ ትበሀለ አባይ አምዕል ወላሊ ክልዶል እብ መዳፍዕ ወጣኢራት ለአነድዱ ለዐለ በካትቱ።

ክም አሳሰ ተጠውር ለልትርኤ ሀዴ ሀበሮ ምን ሕርጊጎ ለልትበገስ ከዋ ናይ ከሀረበት ምነ ለረክበ በካት ናይ ኤረትርያተ። እሊ ሀዴ ዲብ ዐቦተ አካን ዛይደት ምነ ለሀሌት እሎምቱ። እግልሚ ጠዋሒን እብ ከሀረበትቱ ለሸቂ፣ ማይ እብ ከሀረበቱ ለሸቂ፣ ብዕድ ብዕድ አሸቃላት ወበርሀት ሱግ ወድጊ እብ ከሀረበት ልትነፍየ ሰበት እሊ፣ እሊ እግል ኖሱ ኬር ወተቀድምቱ።

ሀበሮ እብ አሳር ቀዲም ናይ ንዳል ኤረትርየ ምነ ለልትአመር ባካት ጣሀረ ለትመክል ወብዙሕ ሳትሮታት ምሔርበት ኤረትርየ ለዐለ ዲበ ምዴርየትተ። ክም ከረ ደብር መዓር፣ ጊዛኒ፣ ሀገሬ-ግኒ አሰክ ገንፈሎም ለበጽሐ ሳትሮታት ዲብ እለ ምዴርየትቱ ለሀለ። ሰበት እሊ አጅያል ናይ ኤረትርየ ታሪክ እግል ለአምሮ ወመሳክብ ታሪክ እግል ልብጽሖ እግል ልምጽእው፣ ብዙሕ ቱር እግል ልግባእ እቱ ለትቀደር ባካት መልክ ለሀሌት ሰበት ተ። እት ምስተቅበል ሀዴ እሊ ናይ ታሪክ ባካት ወለ ሀለ ዲበ መዓድን እንዴ ትፈተሸ ዲብ ተቀድመ ሐዞት ዓባይ እግል ለአግዴ ሳእየት ለገብእ እቱቱ።

ከደማት ተዕሊም፦ ሐቀ ሕርየት ለትብነ መዳርሰ ረውደት፣ መአንብታይት ደረጀት፣ ምግባይ ደረጀት ኩሉ 37 መዳርሰ እብ ብነ እንዴ ትብነ ለልአደርሰ ወምሰሉ እብ ሰበብ ጭብ አፍሱል ሀዴ ዳሳት እንዴ ትወሰከ ዲቡ ለልአደርሰ መዳርሰ ሀለ። እሊ መዳርሰ እሊ ዝያድ 13 አልፍ ለገብእ ደረሰ እንዴ ትከበተ ለአድር ሀለ። አዜመ ንሳዕ ምን ሰነት ዲብ ሰነት ዐደድ ደረሰ እት ወሰክቱ ገይሰ ለሀለ። ክም መሰል ናይ ረውዳት አሰክ መዳርሰ ለአቱ ዲብ በካት በካቶም ዳሳት እንዴ ትሸቀ እሎም ክም ደርሶ ጋብእ ሀለ። ሰበት እሊ ናይ ተዕሊም ከደማት ግሩም ሀለ። ለእብ ብነ ብኩይ ለሀለ ሑድ ምንመ ቱ ክም አሳሰ እንዴ ገብአ ዳሳት እንዴ ትወሰከ እቱ እግል ልድረሰ ለወጅቡ ጅነ ምን ተዕሊም ለኢልትሐረም እቱ ደረጀትቱ ብጹሕ ለሀለ። ነቲጀት ምን ሕርየት ለአሰብደ መዳርሰ ሀዴ እትሊ ወክድ እሊ ውላድ ዐዶም ሙደርሲን እግል ልግብአ እግሎም ደረጀት ብጹሕ ሀለ።

ከደማት ዓፍየት፦ ሐቴ መርከዝ ዓፍየት ወሰለሰ ዕያደት ሀለየ ዲቡ። ምስል መትመዳድ ዐዶታት ሀዴ ካሬ ኢሀላኒ። እግልሚ ምነ ሐቴ ዲበ ሐቴ ዕያደት እግል ቲጊሰ 20 ኪሎ መትር ለትራየመ ሰበትቱ። ዲበ ምን አድሕድ ሩዩም ለሀለ በካት ገሌ ሐል ለትሐዜ ሀለ ዕያደት አው ዓመሲ እግል ልትፈረጀ ለልትጸበረ ዲቡ። ምን ዐሬታይ አሰክ ፍልፍሌ ሕሙም እግል ሊጊሰ ኢቀድርኒ ምን ዐሬታይ አሰክ ሀበሮ ጸዕደ ለከምሰልሀ እሊ ንቁሳት እሊ ሀዴ ሐል ለሐዜ ሀለ።

ከደማት ማይ፦ እትለ ምዴርየት እት 7 እደራት ደዋሒ እብ ዋውር አግቡይ ለከድም ንዛም ማይ ሀለ። ዲብ ሐቴ እዳረት ዳሕየት አፍዓዩን ለትትብሀል መሻክል ሀለ እሊ ሀዴ ዲበ መጽእ ወክድ እግል አርሀዮቱ ክም በርናምጅ ጽቡጥ ሀለ። እት ገሌ ቀወሺመ ክም እምበሀረ ለመሰለ ማይ ካፊ ለኢረክበ ሀለየ። ለብዕድ ላኪን ናይ ማይ መሻክሉ ሓል ራክብ ሀለ። ሸዐብ እብ ጣቀት ጸሓይ ወእብ ናይ ከሀረበት ከደማት ማይ ክም ረክብ ጋብእ ሀለ።

ከደማት መዋሰላት ወእትሳላት፦ “ከደማት መዋሰላት ምነ መሻክል ናይ እለ ምዴርየትቱ። ዲብ ሳምን ሐቴ አተቡሰ ሐራትተ ለትመጽኦም ሰበት እሊ ሸዐብ እበ ናይ ብሕቶት ላተን ነኢይሸ መካይን ደማነት ለአለቡ ሰፈርያትቱ እቡ ልትሐረከ። እሊ ሀዴ አቅሊም እንዴ አመረዩ ዲብ ሙስተቅበል ሚ ሐል ገብእ እሉ ለልትርኤቱ። መካራት ናይ እለ ምዴርየት እግል መዋሰላት ብዙሕ ውጡይ ሰበት ኢኮን ሀዴ እሊ ለዐበ መሻክሎምቱ፣ ዲብ ክድመት ለሀለ ጽርግያትት ሸዐብ እብ ቅወቱ ክል ሰነት ሐቀ ከረም ክድመት ለልትፈርር እቱ ወለ ሸቅዩቱ። ሰበት እሊ ዲብ ወክድ ከረም ለከርብ ወወክድ ሐጋይ ክድመት ለልሀይብ ጽርግያቱ ለሀለ ዲቡ። እትሳላት ክድመት ኤሪቴል መሻክል ሀለ ክልዶል እግል ልሰኔ ምንመ ጠልቦ ዲብ አፍዓዩን መዝረት ወሀበሮታት መሻክል ሐል ራክብ ኢሀላኒ። ዲብ ብዕድ ላኪን ደሐን ቱ ለሀለ” ልብል ሌተናል ኮሬኔል ፍትዊ።

እት አክር ሌተናል ኮሬኔል ፍትዊ ገብሬመስቀል፦ እሊ ፈድል ሕርየት ብጹሕ ለሀለ እስትቅራር፣ ሸዐብ ዲብ ለትዋዕም እሉ አካን እንዴ ትጀመዐ ረክቡ ለሀለ ከደማት እጅትማዕየት እብ መሻረከት ሸዐብ ወሕኩመት ዲመ እግል ለሀሌ ወእት ረአሰለ ጸንሐ እግል ሊዚድ ወልዕቤ ኩሉ ሙዋጥን ክም ናዩ እንዴ ረአ እግል ልዕቀቡ ወናቅሰት እግል ልወሰከ እቱ ዲብ ልተምኔ መሕደሮ ወእስትቅራር መስሉ ለአለቡ ሰበትቱ እብ ለትወቀለት ገበይ እግል ልትከደም እቱ ትወሰ።

መሐመድ እድሪስ

ማል ሐላል ኢበዴ

ማል ሐላል ኢበዴ እበ ልብል ኦርእሰ ዲብ ክታብ ደጀን ሚካኤል ጸጋይ ለከትበየ ቅሰት እግል ዮም ሳልሳይ ወናይ ደንጎበ ክፈለ፡ ክቅራአት በኪተት፦

ምድር ሳዐት 8:00 ናይ ምሴ ገብአ። ሰሎሞን ለሐሰብ እንዴ ጸንሐ፡ ሐቴ ፍክረት ሰበት መጽአቱ እግል ጅማዐቱ ደግመየ። ለናቅ ለዐለ መተንከብ ለገብእ ዲናሞ እብ ዕጨይ እንዴ ሸቀዉ፡ ለዲናሞ እብ ሒለት ክምሰል ልትጸገዕ ወልተንከብ ሐቀ ወደዉ ሲንጀ እንዴ ትሰደደ ናይ ዶሉ ሐል እግል ልትረከብ ቀድር እት ልብ አፍሀመዮም።

“እሊ አዜ እግል ልግበእ ቀድር? አሰክ እግሉ እንወዴ ህዬ ወቅት ብነ?” እት ልብል ዎሮት ምኖም ትሰአለ።

“ንጀረብ! ጀርቤ ሰከይ ኢትከልእ፡” በልሰ ዎሮት ብዕድ።

ክሎም ህዬ ዲበ ናይ ሰሎሞን ፍክረት ትዋፈቀው። ፋሰ አው ህዬ መሳር ይዐለ እግሎም። እብ ሰኖክ (ሰኪነት) ናይ መንዱቅ ወካቻቪቴ እንዴ ትነፍዐው እግል ዎሮት ዕጫይ እንዴ ፈርፍሮ ቀርጨዉ። ዲብለ ለተአትሐዜ አካን እግል ለኣትዉ እት ጸሩቡ ወለአትራትዕዉ፡ ለኦፕሬተራት ዐፍሾም እንዴ ከምከመው እንዴ ልትብገሶ ቴለሎም እግል ልድለው ሸንከቱም አወለጠው። በጣርየት አንፋር ጋራጅ ሐዋኒት ሰበት ዐለት ምነ ኦፕሬተራት በጣርየት እንዴ ነስአው ሸቀሎም አተላለው። ለኦፕሬተራር ንየት ወመዐጸም ናይለ ለአሰኑ ለዐለው አንፋር ሰበት ረአው ወዲበ ዐረብየት ሰእየት ሰበት ወደዉ፡ ምነ ባካት እንዴ ኢረይሞ እትሳላቱም እት ለአተላሉ አሰበረው።

እት ደንጎበ ለዕጫይ እብ ቅያስ እንዴ ትጸረበ፡ እግለ ዲናሞ ክምሰል ለሐዋዋ እንዴ ገብአ ትሸቀ። ሲንጀ ተሰደደ፣ ራድያቶሬ እት አካኑ ሸብ ወደ፣ ሐቀ እሊ ማይ እንዴ መልአወ ዶል ጀረበወ ክርን ተ ምን ትብዴ አምዕሎታት ዋድየት ለዐለት ቦጥ ዲብለ ቀበትለ መሓዝ ደናግህት። እግል ትሕፈን እግል መደት ሐሜር ሐቀለ ትጸበረወ ምነ ግርሸት ዲቡ ለዐለት ዕጨይ ብርግሸ ወዴት። ህሉጋም ለዐለው አንፋር ጋራጅ ወእትሳላት እብ ፈርሐት አድሕድ ሐቀፈው ወበረጀው።

ዕጨይ እንዴ ትጸረበ ቅያር ሐጸን ውድየት ለዶል ለሀይ ኢትአንበተ። ጀብሀት ሸዕብየት መዋሰላት እብ ዐረባት ተአነብት እት ህሌት፡ እግል ሰልፍ ዶል ዲብ እዴሀ ለበርደየ ዐረባት፡ እብ ግረ ለልትሰሐብ ለአለበን ትራክተራት ተን። እተ ወቅት ለሀይ ለዐለው ሰብ መቅደረት እምበለ እግል ሐርሰ እግል ጸዕሄ ሊትሸቀየ ትራክተራት ማርሻሀን እንዴ አፍገረው፡ ለትጸረበ ዕጨይ እብ ቀደም ወእብ ግረ እንዴ አትላዋአው፡ እግል ክል-ትራክተር ሰሰ ኩንታል (ሸዋል) ለረፈዕ ለልትሰሐብ ቀሐት ዐፍሽ አልዋአው ዲቡ። ሐቀ እሊመ ለትራክተራት ለልትሰሐብ መጸዐን ሰበት አልዋአው ዲበን አሰክ 20 ኩንታል እግል ልርፍዐ ቀድረ ዐለየ። ለተንዚም ናይ ጸዕሄ ዐባዩ ዐረበት ክምሰል ተወበ ህዬ፡ ለትሰበረ ባሊስትራታት ቅያር ልትረከብ እግሉ ሰበት ይዐለ፡ ዕጨይ እንዴ ትጸረበ ምሰል ሐጸን እንዴ ለዋአ ልትአሰር ዐለ። እሊ ወቅት እሊ ከፈር ዐረባት እብ መንፍሒ ብሸክሌተ ለልትነፈሕ እቱ፡ ለሞተ ሐጀር እግል ልትመለእ እብ እንሰ አሰክ በርሶዳን ለልትልአክ እቱ፡ ዐረባት ቅያር ኑር እንዴ ሰአነየ በጣርየት እዴ እብ ቀደም ትትአሰር ዲበን ለዐለ ወቅት ቱ።

***

ለምን ብቀት ለደሐነት ቦጥ ዐፍሽ ቀሊል ወእንፋር እትሳላት ምሰል አግርበቶም እንዴ ረፍዐት ሳዐት ሐቴ ናይ ላሊ ሐር አሰክ አፍዐበት ትበገሰት።

ለሰለሰ አንፋር ጋራጅ ላተ ምነ ዐረብየት ለትከረ መቶር ሰቡር ወእግለ ባራንኮ እግል ልሕዶን ይሐዘው። በዲር ላተ እንዴ ቀብረዉ እግል ሊጊሶ ሓሰባም ዐለው። ምናተ፡ ለእቡ ለሐፍሮ ኣላት ወወቅት ይዐለ እግሎም። እንዴ ተአከረየ ለልሐልፈ ዐረባት ምን ለሀልየ አሰክ አፍዐበት እግል ልንሰኣሁ እንዴ ቤለው ልትጸበሮ ዐለው። ሐቀ ሰር-ሳዐት ሐቴ ምን ፍልፍል ሰለሙነ ለትብገሰት አሰክ ሳሕል እት ትገይሰ ዲቦም በጽሐት። እሰልፍ ናይ ሕኩመት አቶብየ እግል ኢትግበእ ሰልሖም እንዴ ዐመረው ጸንሐወ። ዲብ ጀፈሮም ክምሰል በጽሐት ላተ ምን ኖዕ ማግ ላተ ዐረብየት ተንዚሞም ክምሰል ተ ሰበት አሌለው፡ ለሰዋግ ወሀቶም አድሕድ ትሳለመው። ለሰዋግ ምሐርባይ ፔትሮ ሮተ ገብእ እት ህለ፡ እብ ቴንደት ለትገልበበ ዐፍሽ ራፈዕ ዐለ።

“ምን ዐሳክር አባይ እብ በክት ፈገርኮ፡”ቤለዮም ለቴለል እት ደግም።

ከረ ሰሎሞን እግለ መቶር ወባራንኮ እግል ልጸዐን ቀድር ሐቀ ገብአ ትሰአለዉ። ፔትሮ ላተ፡ “ሐጸን ኢኮን ወለ ዎሮት ነፈርመ እግል እጸዐን ይእቀድር። ሰራይ ወብዕድ እግል ልክረብ ለቀድር ኣላት ሕክምነ ጸዕን ሰበት ህሌኮ አካን አለብዩ፡” እንዴ ቤለዮም ገበዩ አተላለ።

ሐቀ ዐረብየት ፔሮ ለትመጽእ ዐረብየት ክምሰል ኢትህሌ ሰበት ቀየመው፡ ዐረባት ደርግ ህዬ ክርንተን እንዴ ትቀርብ ትመጽእ ሰበት ዐለት፡ ከረ ሰሎሞን እግል ልትብገሶ ትዳለው። ምናተ፡ መምተለካት እንዴ ሐድገው እግል ሊጊሶ ደሚሮም መትከባቱ አበ። ክባባይ ገብአው። ለሰቡር መቶር ገሌ ክፋላት ገሮቡ ቅያር እግል ልግበእ ወቀድረ። ምንለዐል ክሉ ለተሐሰረው እቡ ላኪን ለበራንኮ ቱ፣ እሊ ምህም ላቱ ኣላት ጋራጅ ቱ። ሕግላን ባራንኮ ሰበት ዐለ ጋራጅ ፍልፍል ኖሶም እንዴ አትላዋአው ለሸቀዉ ዐለ። ለባራንኮ ዲብ ሸቅል ጋራጅ ምህም ሴድያይ ሰበት ዐለ፡ እተ ክምሰልሁመ እብ ፍዋር ናይ ኖሶም ለትሸቀ ሰበት ዐለ፡ ፍገራት ወቀዮም ቱ። እንዴ ሐድገዉ እግል ሊጊሶ ደሚሮም ወዲ አበ እግሎም እንድኢኮን፡ ምስለ ዐለት ሓለት ዐስከርየት እግል ልትሻቀሎ እቡ ይዐለት እግሎም። እሱፋም ዲብ እንቶም እንዴ ሐድገዉ አሰክ አፍዐበት ክባባይ ገብአው።

“ሕቃብ ለገብእ ዲናሞ እግል ለአምጽአ ለጌሰው ጸርነ አሰክነ እት መጽአ ዴሸ ድርግ ራክቦም ገብእ ለህሌ?”

“ለቦጥ ህዬ አፍዐበት ባጽሐት ትገብእ፡” እብ ክሉ ተየልል ትሻአቀለው። ገበዮም እንዴ ለአተላሉ እብ ሸቅል ለትለአከው ምሐርበት ትከበተዎም።

“እብሊ ቀደምነ ቦጥ እት ተሐልፍ ርኤኩም ማሚ?” እት ልብሎ ትሰአለዎም እግለ ምሐርበት።

“አይዉ፡ እት ገበይ ጃዝ ለአትመመየ ዐረባት ሰበት ዐለየ እንዴ መልአት እግለን ገበየን አተላለየ፡” ቤለ ዎሮት ምነ ምሐርበት።

ለአንፋር ጋራጅ ለእብ ወቀዮም ለአሰነወ ቦጥ እግል ኖሰ እንዴ ደሐነት እግል ብዕዳም ሰበት አድሐነት ፈርሐቶም ቅያስ ይዐለ እግለ።

እንዴ ሰኔት ለትብገሰት ቦጥ እምዐሚዴ ክምሰል በጽሐት ምስለ እብ ዐረባት ለመጽአው ምሐርበት ወአስልሐት ክቡድ ትራክበት። ለዴሸ እግለ እብ ደኃሊ፡ ገሕቴላይ ወፍግረት እት ለአላይም አሰክ እምዐሚዴ ልሄርር ለዐለ ዴሸ ደርግ እግል ልክረዕ ማጽእ ዐለ። ምነ ዴሸ እግል ለአብጽሐ ማጽኣት ለዐለየ ኤኔትሬታት ወናይ አስልሐት ክቡድ ኦራላት ጃዝ እንዴ አትመመየ ባጥራት ዐለየ። ሰበት እሊ፡ መስኡሊን ናይለ ዴሸ ዲብ ሀመት ሸሙማም ዐለው። ፔትሮል ለአትመመየ ደባባት ወኦራላት እንዴ ጸበጥከ እት ሐርብ ሚ እግል ተአውቁ ትቀድር?

“ገሌ ጃዝ ኢትረከቦ እግልነ?” እት ልብሎ ትሰአለው መስኡሊን ናይለ ዴሸ እግል ሰዋጌን ናይለ ቦጥ አፍሮ ወወድ-ኮሎኔል።

ሰዋጌን ናይለ ቦጥ ሰኣል ናይለ ጅማዐቶም ክምሰል ሰምዐው እብ ሸፋግ እግለ ኤኔትሬታት ናፍተ፡ እግለ ኦራላት ወደባባት ህዬ በንዚን መልአወን። መስኡሊን ዴሸ ወአስልሐት ክቡድ ህሉጎም ለዐለ ጋር ሕግላን ጃዝ እብ ዐጃይብ ሰበት ትባልሐ እግሎም፡ ዝያደት ለአትፈከረዮም ጋር ህዬ ምን ሐቴ ቦጥ ናፍተ ወበንዚን እግል ልርከቦ ሰበት ቀድረው ቱ። ይርገአለም (ወድ-ኮሎኔል) ሰሮም ገሌ አንፋር ምነ ዴሸ ለዐረባት ወደባባት ጃዝ ክምሰል መልአ ናይ ፈርሐት ጠልገት ክምሰል ለክፈው ልትዘከር።

ለቦጥ እግለ ታርፍ ዲበ ለዐለ ጃዝ እንዴ ረፍዐት አፍዐበት አቴት። እግለ ራፍዐቱ ለዐለት ጃዝ እንዴ ሐድረት ህዬ አሰክ ጋራጅ ጌሰት። ዲብ ጋራጅ ህዬ ለእብ በሰር ምሐርበት ለገብአ ዲበ ዲናሞ እንዴ ትወርከ ምነ ለወጅብ አትሳናይ ገብአ እግለ። ለከረ ሰሎሞን ለወደዉ ዲበ ሞቶር ላተ ሰኒ ሕያይ ሰበት ዐለ እንዴ ነጋገፈዉ ሌጠ ጃዝ እግል ተአምጽእ ክምሰል አመለ አሰክ በርሶዳን ክባባይ ገብአት።

ሰሎሞን ወመልህያሙ ህዬ ሐቀ ሄራር ረዩም አፍዐበት እንዴ አተው ምሰለ ዲቡ ለጸንሐዎም አንፋር ጋራጅ ተሓበረው። ፈጅር ሓሪት ምሰል እንሰሓብ ከረን ለትጸበጠ እግል መዋሰላት ለከሰሰ አሸቃል ሰበት ዐለ አሰክ ጸባብ ናይ ከረን እንዴ ጌሰው፡ ለትሰለበ ወምን ከረን ለፈግረ መምተለካት እንዴ ነሰአው አሰክ አፍዐበት አቀበለው።

ምን ባጽዕ ለትብገሰ ዴሸ አባይ እብ ገሕቴላይ እንዴ ሐልፈ፡ እብ ለዋው በሐር ጋድሞታት እንዴ ካየደ እምዐሚዴ በጽሐ። ለምን ፍልፍል አሰክ አፍዐበት ለገብእ ወቀብለት ሳሕል ለትነሰእ ሐቴ ገበይ ደብአየ። ዲብ ፍልፍል ልግበእ ወብዕድ መዐሳክር ጅሞዕ ለዐለ አዳም ወመምተለካት ቅያስ ይዐለ እግሉ። ናይ ሸቅል-እዴ ምሐርበት ወዲብ ሐንቴ ጀብሀት ሸዕብየት እግል ልትሐፈዝ ለሐረ ምን እንክር ቀብለት ወምፍጋር-ጸሓይ ለሀርበ ሸዐብ፡ ዲብ ዕያደት ፍልፍል ለዐለው መጀርሒን፡ ምን ግንደዕ እንዴ ትፋግረ ዲብለ ትፈናተ መዐሳክር ለዐለ ምህም መምተለካት፣ እሊ ክሉ ዲብ ሳሕል እግል ኢልሕለፍ ገበይ ትደብአት። እብ እገር አግሉብ ወዐነክል እንዴ ትካይድ ለትሰረረተ እብ ዐረብየት ሄራር ላቱ ክምሰል አፍ-ሾመት ጨበ። መጀርሒን፡ ሻይቦታት ወዐፍሽ ክቡድ እብ ኦስ እግል ተሓልፉ ህዬ ለልትቀደር ኢኮን።

ስታት ዴሸ ደርግ ለዐለ፡ እብ እምባደርሆ እንዴ መልጨ፡ ዲብ ቅላመት እንዴ ሀግተ ገበይ ከረን-አፍዐበት እግል ድብአት ዐለ። ስታቱ ትሰርገለ ምን ገብእ ምን ፍልፍል ወከረን እግል ለአንስሕብ ለዐለት እግሉ ዴሸ ወመአሰሳት እንዴ ከርዐ እግል ልደምሩ አው ህዬ ዲብ እዴሁ እግል ለአብርዱ ለሃፍት ዐለ። እለ ሐቀ ወደ አሰክ ሳሕል አው ህዬ አሰክ ከልፍየት ናይለ ተንዚም እግል ልሕለፍ ለከርዐ ይዐለ። ሰበት እሊ፡ ለቴለል ለቀይር ምስዳራት ንሰአት ላዝም ዐለ።

ዴሸ ጀብሀት ሸዕብየት እግለ እምዐሚዴ ባጽሕ ለዐለ ዴሸ ደርግ እንዴ ሀጅመ ግረ እግል ልብለሱ ላዝም ዐለ።

ምን እሊ ወኬን ሕርያን መንገፎ ክሉ ረአሱ ይዐለ። ምንለ ትፈናተ እንክራት፡ አሰክለ አባይ እብ ቀላቅል እንዴ ልትደሬ ታብዕዉ ለዐለው ምሐርበት እብ እግር ወአስልሐት ክቡድ እንዴ ትዝመው ህጁም አንበተው። ሐርብ ሰኒ ድቁብ ገብአ። አባይ እግል ልትዐወት ምንመ ጀረበ ህጁም ምሐርበትእግል ልከሀሉ ሰበት ኢቀድረ ገናይዙ ወመምተለካቱ እንዴ ሐድገ ገጹ-ሐር አሰክ ጋድሞታት ሀርበ። እምበለ ጀሬት ዲቡ ከሳር ናይ አዳም ብዝሓት ደባባት፡ ዐረባት ውብዕድ መምተለካት ማል ዴሸ ሸዐቢ ገብአ። ለትሰለበየ ደባባት ወዐረባት “አፍዐበት”፡ “ቅሮረ”፡ “ነቅፈ” ክቱብ ዲበን ዐለ። እሊ ክምሰል ተዐወተው ለልዓርፈ ዲቡ መዳይን ቱ። ሰረን ገሌ ህዬ ናይ “ጅጅገ ዐውቴ ዲብ ቅብለት እግል ልትደገም ቱ።” ለልብል ሰቅራት ክቱብ ዲበን ዐለ። እብለ ሰርገል እለ ለዲብ ባካት ከረን ወፍልፍል ክሮዕ ለዐለ አዳም ወመምተለካት ተንዚም፡ ዎሮት ከእብ ጀሀቱ አንሰሐቡ።

***

ገሌ ምነ ዲብ እምዐሚዴ ወኸጥ ከረን ለትሰለበ መምተለካት፡ በህለት ዐረባት፡ አምፈብያናት፡ ደባባት ወአስልሐት ክቡድ ዲብ አፍዐበት ትጀምዐ። አፍዐበት ዕፈ አሴራር ዐስከሪ ገብእ ዲበ ለዐለ መዲነት መስለት።

ዲብ አፍዐበት ዎሮት ነፈር ምነ ዲብ ዒን ቦጥ ለአሰኔት መጅሙዐት፡ ዲብ ሐቴ እት ሐርብ ለትሰለበት ምን ጅንሰ ኤፈ ላተ ዐረብየት ዐስከርየት እንዴ ትጸዐነ ዶል አቅመተ እግለ ልርእዩ ለዐለ ሐደሰ እግል ልእመን ኢቀድረ። ዲብ ዒን ለሐድገዉ ለከርበ መቶር ወባራንኮ ዲበ ኤፈ ጸዐን እት እንቱ ረአዩ። “የሀው፡ ያጅማዐ! የሀው፡ ያጅማዐ! እንሰር ግንሑ፡” እት ልብል እግል ሰሎሞን ወለ ብዕዳም ጸሩ አሰአለ።

ሰሎሞን ዲብለ ዐረብየት እንዴ ትሰቀለ ምን ገንሐ፡ እግለ አክልሕድ ለልአምሩ ኣላት ክምሰል ረአ ሰኒ ትፈከረ።

አንፋር ናይለ ጋራጅ እንዴ ልትፈከሮ፡ “ያሰላም! አማኖም ቱ አበውነ ማል-ሐላል ኢበዴ ለቤለው፡” እት ልብሎ መትዐጃቦም ሸርሐው።

ፀንጃረ

ከልሹም መሐመድ

ዕልም አስክ ሀሌካቱ፡ እት ንእሽ ላቱ መስሎ አለቡ!!

ሙጅተመዕ ሰቃፈቱ እብ ዕልም አዋልዱ ትመዘን እግልሚ፡ እም ዳርሰት ሰኒ ተርቤ፡ ገበይ ዕልም ተአጸብጥ፡ ወገበይ መራዐየት ዓፍየት ውላደ ተአምር።

እብ አሳስ እሊ ሕኩመት ኤረትርየ፡ አንሳት መጦር ሐወን ሰወ በክት ተዕሊም ሃይበተን ተ። ምነ ንዕመት ወጠን ጀላብ እግል ልትነፈዐ ሀዬ፡ መሕበር ወጠን አዋልድ አንሳት፡ ምስል ብዕዳም መሓብር ወሀይኣት ሕኩመት ወጀብሀት ፈሀም ሙጅተመዕ እግል ልዕቤ ከድሞ ሀለው። ለትነፈዐየ ምኑ ሀዬ ሕዳት ኢኮን። እትለ ዕምር ለሙናስብ ዲብ እንተን ለእለ ለሐዝየ ደረጀት ተዕሊም እንዴ ኢበጸሐ እብ ሰበብ ሀዳይ ልግበእ ወብዕድ ሀዋይል እዲነ ምን ዐግሎ ተዕሊም ክሩማት ለዐለያመ ዕምር፡ ሓለት መንበሮ ወውላድ እንዴ ኢከረዐን ደረጀት እግል ልብጸሐ ልትመሀረ ሀለየ።

መሕበር አንሳት ኤረትርየ፡ ኤረትርያት እት ረአሰለ እብ ምህሮ ኦካዳምየት እግል ልትዐወተ ለልሐዝየን፡ እተየን እግል ለዓብየ ወምህናት እግል ልምለካመ ሸቁ። እት አቅሊም ዐንሰበ ምዴርየት ሀበሮ እብ ሸቅል እተ ተሐረክነ ዲቡ ወክድ ብዝሕ ለቤለየ አንሳት ለትፈናተ አጅናስ ስፌ እት ሰፍየ ወለዓ'ረ ጸንሐያኑ። እሊ ሸዐብለ ምዴርየት እት ምዕላይ መንበረቱ ልትነፈዕ እቡ ለኢነብረ ላኪን ዕዳገ ለጠልቦ አጅናስ ስፌ ኣመሮት ዎሮ መሸሩዕ ምነ ዓበዮት እተይ ቱ። ዝያድ 40 ሬፍዐት ዓይላት ላተን እማት ሀዬ መትነፈዐት ጋብኣት ክም ሀለየ እተ ምዴርየት መስኡለት ለመሕበር ላተ አሰይደ ዘሀረ ዑስማን ሸርሐት እነ።

"ጠለባትነ ብዙሕቱ፡ ሸከሎት ልባሱ፡ ክያጠት፡ ሲንጀር . . . እሊ ተዕሊም ስፌ ላኪን ተጅርበት ሐዳስተ። ስፌ ሐዲስ ኢኮን ላኪን ለዕን ዕዳገ ልስሕብ ፈርያት ክም ከረ መብሌዕ ቅርሲ፡ ጊባቦ፡ ወብዕድ ነኣይሽ ናይ መናዝር ሓጃት ለተዐልም እንዴ ትየመመት እነ ዐለመተን ወፍገሪቱ ሰእየት ሃይበትነ ሀሌት" ትብል ዘሀረ።

እት ተዕሊም ሀዬ፡ መሕበር ምስል ሰብ ሸርኩቱ እንዴ ትሳደ፡ መድረሰት እት ለሐዝያህ እብ ገሌ አሰባብ ለአትካረመየ እማት እግል ለዐርየ በክት ፈትሐ እለን። ሐቴ ምነን አሰይደ ዘሀረ ዑስማን ተ። ናይ ምህሮ ዕምርዬ ሐልፈ እንዴ ኢትብል ምስል አጀኒተ እንዴ ትደርስ እት ማትሪክ ሻረከት።

ሀተ፡ እት አቅሊም ዐንሰበ ምዴርየት ሀበሮ ዲንሐሪሽ እተ ትብሀል ቀርየት ትወለደት ወዐቤት። መአንብታይት መድረሰተ እት ፍልፍሌ ሸሂድ ሐሊብ ሰቴ አትመመት። ዲቡመ ኢበጥረት አስክ ሳብዓይ ፈስል እንዴ አተላሌት፡ ወጠንያይ እምትሓን ምግባይት ደረጀት - ጀነራል (እተ ወክድ ለሀይ ምግባይት ደረጀት እት ሳብዓይ ፈስል 'ተምም ዐለት) ወዴት። ሐቀሀ ዋልዴነ እግል ትትሀዴ ሰበት ሐዘው ክምለ ዋልዴነ ለሐዝወ ወዴት-ተሀዴት ወእም ዕያል ገብአት። ምናተ ሻም ምህሮሀ ኢትብተከ፡ እት ፍልፍሌ ሳምናይ ፈስል ክም ተአንበተ እም ክልኦት ጅነ ዲብ እንተ እት መድረሰት እንዴ ትሰጀለት ሳምናይ ፈስል አትመመት።

ሄራረ ክም ቀልበ ምንመ የዐለ፡ ኢትገሴት፡ ተዕሊመ አተላሌት። እት መርከዝ ምዴርየት ሀበሮ ናይ ዮም ሸብሀ መዲነት ዐሪታይ ታስዓይ ፈስል ክም ትከሰተ እግለ መድረሰት እተ እለ ሀሌት እንዴ ጌሰተ ታስዓይ ፈስል አትመመት። ምኑ ክም አቅበለት እብ ሕርያን ሸዐብ፡ መመቅረሓይት ሸቅል እዳረት ደዋሒ ፍልፍሌ እንዴ ገብአት ሰማን ሰነት ሸዐበ ከድመት። እት ሰነት 2017 ሀዬ መስኡለት መሐበር ወጠን አዋልድ አንሳት ኤረትርየ ምዴርየት ሀበሮ እንዴ ገብአት ትየመመት። እሊ መዝ እሊ እንዴ ረፍዐት ዕያለ እት ፍልፍሌ ወሸቅለ እት ዐሪታይ ምን ገብአ ኢጠዐመ እለ። አጀኒት እት አበሀም እግል ኢትሕደንም ሀቱ እግል ኖሱ እት ቅዋት ድፈዕ ሰበት ገብአ እግል ልስደየ በክት የዐለ እሉ። ለዎሮ ሕርያነ እብ ዕያለ አስክ ዐሪታይ ግዲዝ ምን ገብአ።

አብዕያለ መንፈዐት ተዕሊም ወሸቅል ሰኒ ቱ ለልፍህመ፡ ሀቱ እግል ኖሱ ደረሳይ እት እንቱ ሰበት ሀደ፡ ርፈዕ ዕያል ወምህሮ ምስል እግል ልግበእ እሉ ምን ኢቀድረ፡ ምን 10ይ ፈስል ምህሮሀ እግል ለአትካርም ትቀሰበ። ለሀቱ ኢረክበዩ በክት ጴዋይቱ እግል ትሀገሉ ኢለሐዜ። እበ ዘሀረ ሸርሐተ፡ ደለ እግል ዕያል ተሓይስ ለቴለ ምስዳር እግል ትንሰእ መኔዕ አለቡ አክል-አክል ለአትናይተ።

"እትለ አዜ ለሀሌኮ ዲበ ደረጀት እግል እብጸሐ ለቀደርኮ ሀቱ ምን አጀዘ እዴ ወአትናየቴኒ ቱ ድኢኮን፡ ውላድጄ ዐድ-ዐድ ኢትግዐዚ እቡ፡ አጀኒትኪ እንዴ ሐቀፍኪ ቤትኪ ትገሰይ እንዴ ቤለ ልብዴ ለአቀሴ ወገብአ አየ ወበጸሐኮ፡ ለዐይለትመ ወኢትሰርገለት" ትብል።

ዛሀረ ዮም እም ስሰ ው'ላድ ተ። ወድ ብክረ እት 37ይት ደውረት ክድመት ወጠን ሳወ ትከረ ወተድሪቡ ወናይ ካልእ ደረጀት ምህሮሁ እንዴ አትመመ እት ሸቅል ሕኩመት ይሙም ሀለ። ህታመ ምህሮሀ አተላሌት፡ ዲብ ዓሪታይ ምን ዓስራይ እንዴ አንበተት 12ይ አትመመት። ምን ሸቅለ እንዴ ኢተአነቅሰ፡ ዕያለ ዲብ ትናቤ ተ ለትመሀረት። እት ማትሪክ እንዴ ሻረከት ሀዬ ናይ ሰርትፊኬት ንቅጠት ረክበት። እሊ በክት እሊ እግለ ፈትሀ እለ መሕበር ወጠን አዋልድ አንሳት ኤረትርየ ሀዬ ምን ክሉ ቀልበ ተሀምዱ። እግልሚ፡ ሸቅልኪ ዲብ ትሸቂ ድረሲ ቤለየ። እተ ሸቅል ሐዳስ ሰበት ዐለት አስክ ገበዩ ተአምር ወገበዩ ተአጸብጡ ሰነት ድራሰት 2018-19 እግል ተሓልፈ ቀረረት። እሊ ለወዴት ሀዬ፡ ሰልፍ እግል ክለን እዳራት ደዋሒ ናይለ ምዴርየት እግል ትብጸሐን፡ ምስል ዲቡ ለሀለየ መስኡላት ወሸቅለን እግል ትትኣመር ወበራምጅ ሸቅል ምስለን እንዴ ገብአት እግል ትርሰም ምን ሐዜትቱ።

ሰነተ ሓሪት 2029-2020 መድረሰተ አንበተት። አሰቡሕ ሸቅለ ተአቴ ወምንገጽ ምሴ ምስል ውላደ እት መድረሰት። ለኢተርፍ አሸቃል ሳደፈ ምንገብእ ሀዬ እንዴ ቁበት ሐር እት ውላድ ፈስለ እንዴ ጌሰት ለእሉ ደርሰው ትራጄዕ፡ ወሸቅል ቤት ምን ሀለ ትሸቁ። እብለ ገበይ እለ ምን ሸቅለ እንዴ ኢተአነቅሰ ወዕያለ እት ትርዔ ተዐለመት። ውላዳመ ምን ንእሽም እሞም እት ሸቅል ዲብ ትፈረር እት ልርእወ ሰበት ዐበው እት ቤት ሰድወ፡ ክል ዎሮ ናይ ሸቅል ገርዛሁ ብእቱ። ክምሰልሁመ አግዋር ክም ውላደን እንዴ ልርእያሆም እት ተርብየቶም ወመዓወነቶም ናየንተ ወድየ።

አሰይደ ዘሀረ፡ "አንሳይት ዐለሞት ሙጅተመዕ ዐለሞት ቱ፡ እት ልትበሀል ክም ሂገ ቀሲል መስል፡ እም ሐቀ ደርሰት ክለ ዓይለት ክም ትደርስ ላኪን እግል ንትአከድ ብኑ። ለአንሳይት ትረክቡ ብርሃን እግል ክለ ዓይለተ፡ አዳመ ወአግዋረ ለአበርህ" እት ትብል ትፈስር።

ህግያህ እብ ክእነ ተአተላሌ፡ "ሕነ መሰለን እትለ ዐሪታይ 20 እሲት ዲብ ሕነ በክት ምህሮ ረከብኑ። ምን እለን ለ10 ሸቃለ ሕኩመት ሕነ፡ ነፍስነ እግል ንጠውር በክት ትፈተሐ እነ። ውካን ኦሮ እንሸቅዩ ወለውካን ኦሮ እንደርስ እቱ ዐልኑ። ለጸር ቀሲል ኢኮን ሰለሰ መስኡልየት ለአረፈዕ፡ ሸቅል እግል ልትህመል አለቡ፡ ዓይለት እግል ትገደፍ አለቡ፡ እት ምህሮ ሀዬ እግል ንትዐወት ብኑ። እት ተሀየቤከ አብካት ለአስቡር ረኤከ ምንገብእ አካንከ ኢተሐልፍ፡ ምንኬኑ ለሀለ መርሀዮ እግል ትርኤ ብከ። እሊ፡ እግል ክሉ እቀድሩ፡ ተሐይለኒ አለቡ ለትብል ምርወት እግል ትትዐንደቅ ሰዴከ። እብሊ ኤማን እሊ ምን ትበገስነ ወካፈሕነ እለ ሕነ ካልእ ደረጀት አትመመነ እሊ ምዕራፍ ኦሮቱ።"

<u>አሰይደ ዛህራ ዑስማን</u>

ላኪን መዳርስ ምን ረውደት እንዴ አንበትከ አስክ ካልእ ደረጀት እት አፈተን ጋብእ እለን ሀለ። ቀደም 18 ሰነት እግል ኢልትሀደየ ቃኑን ዳፈዕ እለን ወዋልዴነንመ መደረት ሀዳይ ተሐት ዕምር ለልፍህሞ ፋዝዓም ጋብኣም እለን ሀለው። ቀደም ዕምረን ለልትሀደየ እቡ አውመ ምን ምህሮ እንዴ በጠረየ ሀዳይ ለለአኖክየ እቡ ምስምሰ ኢሀለ። ለበክተን አዜ እተ ወክዱ እበ ንእሽተን ልትነፈዐ እቡ።"

እሊ ለአብለ ለሀለ ሀዬ፡ ዲብ ለአንብተ ባቅዓት ወመትጃግረት ዲብ እንተን ገይሰ እንዴ ጸንሐየ አክለ ደረጀት ተዕሊም ትወቀለት ዕልበን እት ልነቅሰ ትርእዩ ምን ሀሌት ቱ። ለሀለ ነቃሰ እግል ልትዳዊ ለመሕበር ምስል ዋልዴን ወክሎም ለከሰሶም ሰብ ሸርኩት እንዴ ትፋሀመ እት አፍዝያተን ወወቀሎት ደረጀተን ሸቁ። ለአዋልድ ምን ልውሕድ ሳወ እንዴ በጽሐየ ካልእ ደረጀት ምህሮ እግል ለአትምመ ብእተን። ሐቀሁ ህተንመ ለመዝነ እቱ ዕምር ባጽሓት ሰበት ሀለየ ረሐን እግል ልምረሐ ወተሐይስ እለን እግል ልሕረየ ለተአቀድረን በሻለት ማልካት ሀለየ ለልብል ረአይ ብእተ።

ዮም ህዳይ ተሐት ዕምር መራቀበት ትርድት ሰበት ትገብእ እቱ። ዋልዴንመ መደረቱ ሰበት ፈሀመው ዕምረን እንዴ ኢተምም እት ህዳይ ለልትቀሰበ እተ መርሐለት ተሐለፈት። ሐቴ ለምን ምህሮ ተአተርፈን ሀሌት ዋልዴነ እግል ንሰዴ እንዴ ትቤ አሰዋግ እትየትተ። ዲቡ ለረክባሁ ሸቅል ለመልካህ ምህነት ሰበት አለበን ለትነፈዕ ደፍዕየት ለረክበ ምኑ ኢኮን። እበን ለትነደቅ ዓይለት ሀዬ ኢሀሌት። ለመሕገዝ ናይ ዶሉ እንዴ ከሀልከ እግል ሓሪት ምን መሕገዝ ክም ተአባሬ ከዲም ቱ ለሔሰ። ከዋልዴንመ አዋልዶም ሓላማተን ዐቢ ወሰብ ሙሰተቅበል እንዴ ገብአየ ክም ለዐብየ እግል ልውደው አሰይደ ዘሀረ ትትሐሰብ።

እት ደንንበ " አማንተ ምህሮ ዕምር ኢፈንቴ፡ አስክ እትለ እድንየ ሀሌከ ምን ዕልም ዲብ ተአዘይድ እግል ቲጊስ ለትመኔዕ አለቡ። ምናተ ዕልም እት ንእሽ ወእት ወክዱ ረከብካሁ ምንገብእ ሐይሶ አለቡ። ርዝቅ ዲመ ኢበሌቱ። እት ንእሽክን ድረሰ ወድረሶ" ትቤ አሰይደ ዘሀረ ዑስማን።

ፍሬ ካድም
ኣድም ኣብሐሪሽ
ሐርስ ወሙኑት

ክልኤ ምህመት ደማን ነብረ፡ እት ሐቴ ምዕል

ምሰውር፡ ኣብረሃም በየኔ

ውዛረት ሐርስ ወሰብ ሸርኸተ፡ እት ዮም 16 ኦክቶበር 2025፡ ዲብ ሆቴል ማይ ነፍሒ፡ እድንያይት ኣምዕል ነብረ ወእድንያይት ኣምዕል ጋብሆት ሐገሌብ፡ ለልብለ ክልኤ ምን ሕድ ለኢተርፈ መናሰባት ዝክርት ዐለት።

እለ እድንያይት ኣምዕል ነብረ፡ “ሕበር፡ ለሔሰ ንዛም ነብረ ወለሔሰ ሙሰተቅበል ነኣድምን”፡ እበ ትብል ስቅራት ትትዘከር ዲብ ሀሌት፡ ውዘረእ፡ ውቁላም ሰብ ስልጠት ሕኩመት ወጀብሀት፡ እት ኤረትርየ ለመርከዞም ሱፈረእ ወዲፕሎማስዩን፡ ወካይል መነዘመት ሐርስ ወነብረ ‘ፋኦ’፡ ወካይል መካተብ መጅልስ ቅራን እት ኤረትርየ ወብዕዳም ዐዙመት ለገኣት እሎም ሚርሐት ደያናት ወጋሽ ለሐድረወ መናሰበት ዐባይ፡ “ዐንደቆት መጅተመዓት እት ተቅዩራት ሓለት ጀው -መባደረት ዲብ ደማነት ነብረ ወኣብደዮት ሐገሌብ ወኣትሓያስ ዐቦት መናበረት” እበ ልብል ሸዓራት ተን እለን ክልኤ ምህማት ወዲብ ኣምን እቅትሳድ ወሙኑት ዐለም ዶር ውቁል ለበን መናሰባት ለትዐየደየ።

እዲነ እምበል ነብረ ኢትነብር። ክል መክሉቅ ኣምዕላይት ሙነቱ እግል ልርከብ ቱ ለልትጋደል። ሸዐብ እዲናመ እት ገሌሁ ጽጉም ወምድር ሐርስ ካፌ ለቡ፡ እት ገሌሁመ ምድር ዲብ ቡ ጀሐር ለትዐዝቡ፡ ዲብ ብዕድ ኣምዳር ዐለም ሀዬ፡ እብ ሰበብ ድቅብት በራደት ብቀል ለኢበቅል ዲቡ ምድር ብለቅ በረድ-ለመልክ፡ ወዲብ ብዕድመ እብ ሰበብ ድቅብት ሐፋነት ለኢልትሐረስ ኣራዲ እተ ሀለ እቱ ባካት ለነብር፡ ገሌሁ ሀዬ እብ ኢመስኩብት ሕሩባት ምድር ወጠቢዐት ሐርስ ሰኔት ዲብ ቡ፡ እብ ሰበብ ኣዝማትለ ሸረንርብ ሐርብ ለኢለዐምር ወኢለሐርስ እት እንቱ እንረክቡ።

እድንያይት ኣምዕል ነብረ እት ዮም 16 ኦክቶበር ናይ ክል ሖል ዲብ ክለ እዲነ ትትፈቀድ። ሀደፈ ሀዬ፡ ወድ ሚንኣድም እተ እሉ ነብር ድዋራት፡ እብ ለሀበቱ ወነሐሩ፡ እብ ድንጉር ልግበእ ወዘበናይ ምድሩ እንዴ ሐርሰ፡ ደማነት ነብራሁ እግሉ ወእግል ገባይል ብዕድ እግል ለኣፍሬ ክልትደረር ወለኣድርር፡ ወዲብ እቅትሳድ እዲነ ሐዞቱ እግል ለኣውፌ ቱ።

እድንያይት ኣምዕል ጋብሆት ሐገሌብመ፡ እተ ኣሰረ ዲብ ዮም 17 ኦክቶበር ናይ ክል ሖል ለትትዘከር፡ ምነ ለኢልትፈንቱ ሀደፍ ለቡ፡ ሕግላን እግል ነኣብዴ ገብኣነ ምን ገብእ፡ እሰልፍ ኣርደት ምለዐል ኩሉ ሰበት ተ፡ ምን ሐርሰ፡ እት መዓድነ፡ ትርበተ ወብቀለ እግል ንሕፈደ ክም ብነ፡ እለ ትርበት ክም ሐፈድነ ሀዬ፡ ለነብ’ረ ገባይል እት ድዋር ወተቅዩራት ተየልል ጀው እንዴ ኣፍዘዐነ፡ ዝያደት መፍርየት ክም ገብኣ፡ እሊ ሀዬ ምን ኣርወሐቶም እት ድዋራቶም፡ ወሐቆሁመ እት መዐደይ ሕዱድ ሕግላን ለሰርት እቡ ኣብሳር እግል ለኣምጽኦ ለልብል ቱ።

እት እዲነ፡ ተቅዩራት ሓለት ጀው ሰበብ መሻክል ሕግላን ወሰፍረ ገብእ ሰበት ሀለ፡ ገባይል ዓለም ደማነት ነብረ ወክሱሰን ቅዘእ ለበ ሙነት እት ኩሉ ጀላብ እግል ትትባጸሕ፡ ምን ለገብኣ ወቅት ወለዐል ካድም ዲብ ወራታት ሐርስ ወኣግመሎት ኣጥራፍ ክም ለኣትሐዜ ዋዴሕ ጋር ቱ።

ወድ ኣዳም እት ሰላም ወህዱእ እግል ልንበር ገብኣ ምን ገብእ፡ እሰልፍ ነብራሁ እግል ትትወጀድ እሉ ክም በ ጋሪት ሰኒ ምህመት ተ። እተ ዲብ ተጠውር ለኣሴርረ ለህለየ ድወል ሀዬ ኢደማነት ነብረ፡ ረብሸት ወኣዝማት ትከልቅ ሰበት ሀሌት፡ ወሐገሌብመ እብ ሰበብለ ሕዳን ነብረ መጽእ ክም ሀለ፡ ዋዴሕ ዛህራት እዲናነ ጋብእ ሀለ።

“ከነብረ እብ እሰወ ገበይ ትትረከብ ወትደመን?” ለልብል ሰኣል እቱ ዶል ንትፋከር፡ ነብረ ምን ትርበት ተ። ትርበት ተዐቀበት ምን ገብእ፡ እብ ሸፍር ጠቢዐት ትረሽደት ምን ገብእ፡ ማይ ኣተየ ምን ገብእ ወዘርእ ወጂብ ረክበት ምን ገብእ፡ ምን ኣደሚ ለልትጠለብ ካድም ሐርሰ ሌጣ ቱ። ሐርሰ ሀዬ፡ ዮም ለትራቅቡ ወፈጅር ለትዓርፍ ምኑ መጅል እንዴ ኢገብእ፡ ትሉሊት መታብዐት ወኣትሓያስ ለልሐዜ ምን ረኣሱ ተወዝ ለኢለኣብል ሴር መንበረት ቱ።

ዐድነ ኤረትርየ ክም ሐቴ ምነ ዲብ ተጠውር ልሄረረ ለህለየ ድወል ኣፍሪቀ፡ እት ደማነት ነብረ ወኣብደዮት ሐገሌብ ሐቆ ሕርየት እንዴ ኣንበተት፡ ገቢለ ምን ኣርዛቅ ትርበቱ እግል ልትደረር ወመትጸብራይ እዴ ብዕዳም እግል ኢልግበእ፡ እብ መብደእ ደማነት እት ኖስ ሕግላን እግል ልትዳገን የም ኣለቡ ወራታት እት መጃል ሐርስ ወደማን ነብረ ወዴት። ገሌ ምኑ ወራታት ሕፍዘት ማይ ወትርበት፡ ወጀዶት ዘርእ ወጂብ፡ ኣርሐቦት ምድር ሐርስ ኣውለት ወቀላቅል፡ ኣልመዶት ዘበናይ ኣላት ሐርሰ፡ ኣካል፡ ሐምሌ ወፍሬታት እግል ልበርከት መትነፈዕ ሸፍር ጠቢዐት፡ ፈሀም ሐረስቶት እግል ልትደቀብ ዳርሳም ሐርሰ ምን ደረጀት ድጌ ኣስክ ዱለት እንዴ ኣስሐበበው፡ ተቅዩር እት ገርሀት ሐረስታይ እግል ልምጸእ፡ እት ኣፍሀሞት ሐረስቶት መጅተመዕነ እንዴ ኣተንኩብከ መትጸጋም እግል ንስሚ እንቀድር።

እግል ኣትሓያስ ምድር ሐርስ ወጠን ሀዬ፡ እተ ውጡይ ኣምዳር ሸቅየት ከዛናት፡ ኣትሓያስ ተዋብ ንዋይ፡ እት ወራታት ገማል መትከሰእ፡ ቅዘእ ለበ ነብረ እግል ኩሉ ወእት ኩሉ፡ ተዋብ ደወር ወንህብ፡ ኣትሓያስ መናበረት ሕጉዛት ዓይላት፡ ምን ሐርስ ኣቦይ ነበሮይ - እት ኣሰበቆት ዘበናይ ሐርስ መትዐዳይ፡ ፈርያት እተይ ሰገ ወሐሊብ እብ ኑዕየቱ ወቅያሱ ኣትሓያሱ፡ ገሌ ምነ ትሸቀ ዲቡ መጃላት ቱ። ኤረትርየ ሀዬ፡ ነብረ ራድኢት እንዴ ነክረት፡ ሸዐበ ምን ምድሩ እብ ለሀበቱ ወነሐሩ ሰበት ትደረረ፡ ዮም እት ለሔሰ ሰእየት ለልሀይብ ተየልል ዐዲት ክም ሀሌት፡ ሰብ መቅደረት ሐርስ ለልሀዩቡ ደማናት ቱ።

እተ መናሰበት ከሊማትለ ክልኤ መናሰበት ምነ ቀደመው፡ ወዘር ሐርስ ኣሰይድ ኣረፋይኔ በርሄ ለወከለ ኣሰይድ ተኽሌኣብ ምስግና፡ “ኤረትርየ እት መጃል ሐርስ ለተርፈ ብዞሕ ምንመ ለሀሌ፡ እት ኣደቃብ እቅትሳድ ወመናበረት ሐረስቶት ለኢልትሐለል ካድም እት ትወዴ፡ ተቅዩር እግል ተኣምጽእ እኑብትት ሀሌት። ወራታት ሐርስ ሕድድት ብንየት ትሕትየት፡ ተቅዩራት ሓለት ጀው፡ ሕዳን ኣርዛቅ ወብዕድ መታክል ምን ኢለዐናቅፉ፡ እት ኤረትርየ መንበረት ሸዐብ ወእቅትሳድ ዱለት ራፌዕ ለሀለ ክም ቱ ኣብረሀ። ውዛረት ሐርስ፡ ‘ደማነት ቅዘእ ለበ ነብረ፡ እግል ኩሉ ወእት ክሉ” ለትብል፡ ምን 2024 ኣስክ 2028 ለትትመደድ ስትራተጅየት፡ እግል ክል መዋጥን ኤረትርየ ቅዘእ ለበ ሙነት እግል ልርከብ ለሀደፉ ተ። እብ 1000 ምትር መረበዕ እኑብት ለሀለ ሐርስ መክስባይ ዳርቀ፡ ደዓም 12,000 ሐረስቶት እንዴ ሸምለ፡ ዮም ዓመትመ እት ተቅዩም ምንመ ለሀሌ፡ ለዕልብ እብ ዕጹፍ ውሱክ እግል ለሀሌ ልትሰኡ፡” ቤለ።

ወኪል ቅስም በርናምጅ ዐማር መነዘመት ቅራን እት ኤረትርየ ሚስተር ፓ ላሚን በያይ እተ ሀበዩ ቃል ምስንዮት-ሸርኸት፡ “እት ኣውለውያት ዐማር ምስል ሕኩመት ኤረትርየ ንትሳዴ። እብ መተንካብ እት ኖስ ማጽእ ለሀለ ተቅዩር ሀዬ ለልሐብን ቱ። እብ ካራር እት ሕፍዘት ትርበት፡ ሸቲል ወከሬዕ ማይ እቡ ማጽእ ለሀለ ተቅዩር፡ መጅተመዓት ብሩር እት ሕፍዘት ንዛም ድዋር ወተቅዩር መንበረቱ መርሀዮ ርክብት ምኑ ሀሌት” እት ልብል፡ እት መጃል ሐርስ ተመር፡ ደማን ነብረ፡ ሕፍዘት ድዋር፡ ሲናዶ እቅትሳድ ወደማን እጅትማዕየት ክም ሰዱ ኣከደ።

ወኪለት ፋኦ ኣርዬለ ግሊኒ፡ እብ ተዋስል እጅትማዒ ዲብ ለኣከተ ከሊመት ምስንዮት፡ “ ዝክረት 80 ሰነተ ትወዴ ለሀሌት እድንያይት መነዘመት ነብረ፡ ሀደፈ ኣስረቶት ሰፍራ ቱ። እሊ ሀደፍ እብ ኣውለውየት ለትገኔሕ ኤረትርየ፡ እት መጋብሀትለ እድንየ ነብረ ካፍየት እግል ኢትርከብ ሐዞቱ ወዴ ለሀለ ኣሸየእ ክም -ኢመስኩብት ስያሰት፡ መትሐምራግ ተየልል ጀው፡ ሕዳን ርዝቅ ጠቢዐት ወሀጎጋይ ዴማት ነብረ ወቅዘእ ለበ ሙነት፡ እግል ንጋብሀ ሕበር ብጉሳም ሀሌነ” ትቤ።

ደማነት ነብረ ኣሳስ ኩሉ መስኩብት ዐለም ሰበት ተ፡ እብ ትርበት፡ ማይ ወገማል ድዋር ለልኣነብት ወራታት ሕፍዘት ኣጥራፍ እት ኤረትርየ እብ መዕየ ለኣሳሱ በራምጅ ብጉስ ሀለ።

ኣሰይድ ተኽሌኣብ ምስግና

ሚስተር ፓ ላሚን

መሻርኸት፡ እት ዕፌ ፈርያት ሐርስ

ደማነት ቅዘእ ለበ መነሃቱ፡ እግል ክሉ ወእት ክሉ!

እብ መዓወነት ውዛረት ሐርስ ለልዳሌ ዓሙድ

ሸባ-ብ

ሕዱግ ሰሌማን

ሻብ፡ ቅወት ተጠውር ወተቅዩር ቱ

ነጃት ዑስማን

ሰውርያይ ቅየምነ እንዴ ኢልትፈሀመነ ዲብ አጅያል ልትዋረስ ለሀላቱ ከሕነ ሸባብ እግል እሊ ሰውርያይ ሰዋልፍነ እንዴ አንተብሀነ እብ ገበይ ዕልምየት እንዴ ተሐሰርነ እግል ነአትዋርሱ ሀሌት እግልነ። ክመ ሾከት እብ ብልሐ ትትወለድ ለልትብሀል፡ አጀኒትነ ዲብ እሊ እሉ እንቤ ውርስ ታሪክ ምን ንእሾም ዲብ አብያት መዳርስ ክም ወሩሱ እግል ልትባስር ሀለ እሉ። እለ መስኡልየት እለ ሀዬ ናይ እሎም ለተሉ እትጃሃትተ፡ ዋልዴን፡ መደርሲን፡ እዳራት፡ ጀብሀት፡ መሕበር ሸባብ፡ መሕበር አዋልድ አንሳት ወዓመተን ኩሉ ምጅተመዕ ወብዕዳመ ለከሰሶም ጀሃት ለዐቤት ምህመት እንዴ ሀበዉ እግል ልታብዕዉ ሀሌት እግሉ።

እግል መሰል ሸባብነ እብሊ ለተሌ አግቡይ ክም ወርሶ እግል ኒዴ ሀሌት እግልነ፦ እብ ገበይ ለትፈናተ አክትበት፡ አናሺድ፡ እብ ገበይ መርናምጅ ውርስ ታሪክ ምን አፍ ሼቅየት ታሪክ እግል ልርኮቡ ሀለ እሎም፡ ወእሊ ሀዬ እብ መስኡልየት እግል ልትሸቁቡ ሀለ እሉ። ሰውርያይ ሕሸሞታት ልትብሀል ምን ወቅት መትአሳስ ሰውረት እግል አምጸኦት ሕርየት ለአንበተ ለትፈናተ ሰውርያይ ሕሸሞታት ገብእ እትሀለ፡ ምን ምጅተመዕ ኤረትርየ ለትረከበ ዲብ እኩይ ወቅት ንዳል ሞት ወቅታል፡ ምን አጅል እለ ቃልየት ወጠን እብ መሪር ንዳል ወቃሊ አስትሸሃድ ለትረከበ ሰውርያይ ሕሸሞታት ቱ። እሊ ሕሸሞታት እሊ ሀዬ ለለሐሸም ወለ ለሐብን አሰናይ ኤረትሪ ገአኮ ለለእብል ቱ።

እብ መጆብ እሊ ዶርነ ዲብ እሊ እሉ ሰሜነ መጃል ሰኒ እግል ልተረድ ሀሌት እሉ፡ ሰበቡ ሰውርያይ ሕሸሞታትነ ለንትሐበን እቡቱ። እሊ ሕሸሞታት እሊ ሀዬ ለለአሸንን ወለሐብን እብ ታመት ንየት እግል ትሸቁ ለለአትናይት ሕሸሞታት ቱ። ኤረትርየ ክም ደውለት እብ ሰዕ (9) ቀውምያት፡ ወክልኤ (2) ደያናት ለትከምከመት ደውለት ገብእ እት ሀሌት ለቀውምያት ሀዬ ክል ምነን ከናየ ዓዳት፡ ሕሸመት ወቃኑን ሀለ እግለን ወእብሊቱ ለምን ኩለን ለትረከበ ለሔሰ ወለ ገረመ ሕሸሞታት እግል ንክለቅ ለቀደርነ። ኤረትርየ ሀዬ እብ ዉሕደት፡ ሰብር፡ ከሃለት ወሰባት እት መባጥር ለበን ቀውምያት ምን ረክበት ቱ ለዲብ እለ ደረጀት ለበጽሐት።

ሸባብ፡ እብ ፍንቱይ፡ ዲብ ዉርስ ሰውርያይ ሕሸሞታት ደረጀት እንዴ ሀብነ እግል ንትሃጌ ወለ ምን ልተረድመ፡ እብ ዓመት ላኪን ሸዐብ ኤረትረየ፡ ቃኑንዴብ ወአትዐገቦት ሰበት ልትነፈዕ፡ ለሕሸሞታት ናይ ምጅተመዕ ኤረትርየ ልትወረስ ሀለ እግል ኒበል እንቀድር፡ ወእብ ፍንቱይ ሀዬ ሰውርያይ ሕሸሞታት፤ መትሰባል፡ ሰብር፡ ከሃለት፡ እንተ ጽናሕ አነ እግል አስተሸሀድ፡ ፍቲ ወጠን፡ ሸቅል ሕበር፡ ሐሸሞት ዓዳት ወብዕድ ምነ ልትወረስ ሀለ ለልትብሀል ቱ።

ለእግል ሰውርያይ ሕሸሞታት ለከልቀ ወለ አከደ አው ክም ለሀሌ ለወደ ለምን ንእሹ ዲብ ሐን ተርብየት ሰውረት ለዐባቱ፡ እግልሚ ምን ንእሹ እብ ታሪክ ወፍቲ ወጠን ሰበት ዐበ እግለ ዲብ ሐን ምስተዕምረት ለዐለው ጅንስየትነ ወታሪክነ መጻባጥ እግል ለሀሌቡ ላዝም ቱ። ሰበቡ፡ አሳስ እንዴ ኢጸበጥከ ፈጅር አሳስ ክም ኢሀለ እግል ነአምር ሀሌት እግልነ።

ክም መሰል ሰውርያይ ሕሸሞታትነ ለልትብሀል፡ ዲብ ወቅት ሰውረት እግል ሙናድሊን ክም ኢሰበር ወኢፈሸል እንዴ ገአ ልትሸቁቡ ለዐለ ሕሸሞታት ምልሀዮት (አክዋንየት)፡ መሰባል፡ ዉሕደት፡ ወጠንየት፡ መሳዋት፡ ምርወት ወሰባት ቱ። ዲብ እሊ ሕሸሞታት እሊ ሀዬ እግል ሙናድሊን ዲበ ዲብ ፍንጌሀም ወኖስ ኖሶም ትርድት ዉሕደት ወዕላቀት ዐለት እሎም እሊ ሀዬ ለሀሌነ ሕሸሞታት ዲብ ወቅት ንዳል ምን ቅያስ ወለዐል ድቁብ ዐለ እግል ኒበል እንቀድር፡ ሰበት እሊቱ መትብጋስ ሰውርያይ ሕሸሞታት ምን ምጅተመዕ ኤረትርያቱ ለእንቤቡ።

ሹባን፡ ዲብ ውርስ፡ ሰውርያይ ሕሸሞታት ሰኒ ሀለው እግል ኒበል እቀድር። እሊ ዲብ እንብል ላኪን ሰኒ ማልካሙ ሀሌነ ለበሀለት ኢኮን። ወረስናሁ እግል ኒበል ሐቀመ ገአነ ለተርፈ ምኒነ ብዞሕ አሸያእ ክም ሀላመ እግል ነአምር ሀሌት እግልነ። ክል መረት ሚአውቁነ ወሚትረሰዕነ፡ ሚአንቀሰነ ወአዚድነ ርሕነ እግል ንጌምም ሀሌት እግልነ። ለምን ዊርሳይ እንዴ ኢአተፈቀው ናይ ውርስ አሰሉብመ እግል ለሀሌ ኢቀድርኒ፡ ከሰበት እሊ ንየት ወሪሰ ወአውረሶት እግል ተሀሌ ላዝምቱ።

ሻብ ኦሮት ምነ ናየ ገአ ተጠውር ፍንቱይ ዶር ለመልክ ቱ። እግለ ምኑ ለልንእሾ ወለዐቡ አጅያል ሰለል መትራካብ ቱ። ዲብ ውርስ ለሀሌት ተረት መዳላይ እግል ልጠውር ወለዓቤ ዱሉይ እግል ልግባእ ሀሌት እሉ። ሰበቡ ሐቀ ሀቱ ወርሰ ዲበ አሰሩ ለሀለ አጅያል ናይ አውረሶት መስኡልየት ለቦም ወእብ ዋጅብ እግል ልውረሶ ለወጅቦም ሸባብ ቱም። ካዋየት ሐብሬ ናይ ታሪክ እግል ኢለሓልፍ እግል ለአንተብሀ ሀሌት እሉ። ሰበት ሰለል መትራካብ ቱ። ዲብ ውርስ ለሀሌት ተረት መዳላይ እግል ልጠውር ወለዓቤ ዱሉይ እግል ልግባእ ሀሌት እሉ። ሰበቡ ሐቀ ሀቱ ወርሰ ዲበ አሰሩ ለሀለ አጅያል ናይ አውረሶት መስኡልየት ለቦም ወእብ ዋጅብ እግል ልውረሶ ለወጅቦም ሸባብ ቱም። ካዋየት ሐብሬ ናይ ታሪክ እግል ኢለሓልፍ እግል ለአንተብሀ ሀሌት እሉ። ሰበት

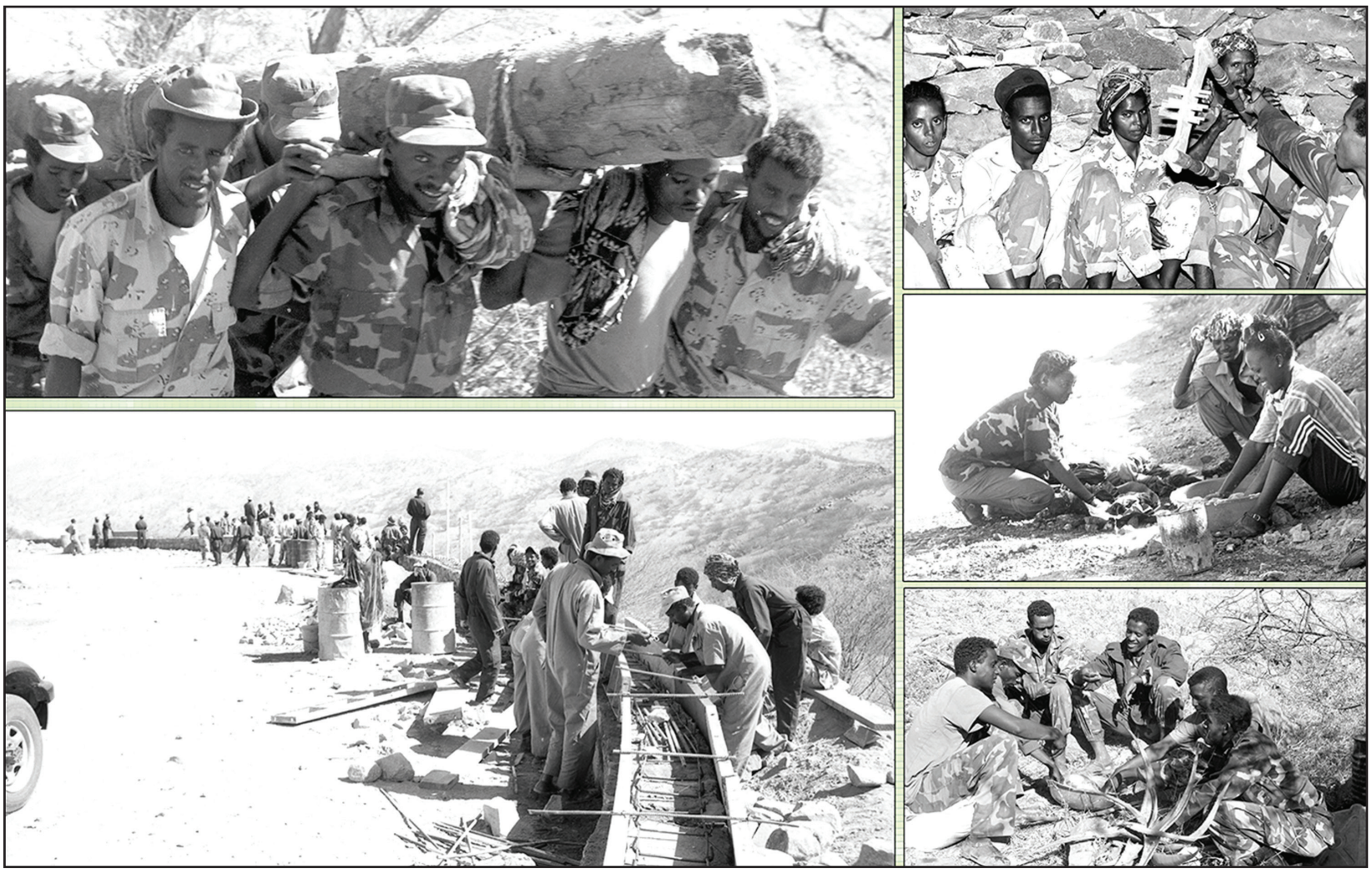

ሸባብ ሜርሐት አው ጋይደት ሰኔት እንዴ ገአ እሎም፡ ዮም ዲብ መጃል ውርስ ሕሸሞታት ለዐቤት ተረት ሀሌት እግሎም። እብ ፍንቱይ መጃል ለልትረኤ ሀዬ እሊ ለእብ አሰሉብ አክትበት፡ ቅሰሰ ሐጫይር ወበርናምጃት እንዴ ዳለ ዲበ ሸባብ እበ ሔሰት ገበይ ልትዋረስ ለሀለ ወእግለ ዲብ እሊ መጃላት ለሸቁ አንፋር ሸባብ ወጀብሀት ወብዕድ እትጃሃት ዲበ ፈደበት ወለሔሰት ፍገሪት አውረሶት ሀለው።

ሸባብ፡ ታሪክነ፡ ሕሸሞታትነ ወምን ብዕዳም ሸባብ ዓለም እብ ታሪክነ ፍንቱያም እብ ግብአትነ እግል ነአትአምር ሀሌት እግልነ። ክመ ልሙድ ዲብ ፈዛዐትነ ለሰዴነ አሸያእ፡ እግል ንትመራመር፡ ወእግል ንትሰአል፣ ምን አየ መጽአነ፡ እብ አዩ እትጃህ ሀሌነ፡ አሰክ አየ ሕነ፡ ዲብ ንትሰአል እግል ነሄርር ሀሌት እግልነ። ምሰል እግለ ትሩድ ንዳል ዝያድ ክም ልትሰሀል ወደዩ።

ሕሸመት ለትትብሀል ኦሮት ምጅተመዕ ለልትመቃረሕ ወለ ልትናበር እቡ ጅሩብ ወእሙር ናይ እዳረት ወመንበሮ አብሳርቱ። ሰውርያይ ሕሸሞታትመ ኤረትርየ እግል ትትሐረር ወሰላም እግል ትርከብ ለሸቀው ሙናድሊን፡ ክም ለአምኖ ወደሚሮም ክም ልትረያሕ ወእብ ሰእየት እግል ሕርየት ክም ናድሎ ለወደ ዲብ ገብእ፡ ዲብ ኖስ ኖሶም ፍቲ፡ ሕሸመት እግል ለአተላሉ፡ ዲብ ምግቦም ለዐለ መትራያም ክም ቀርብ፡ እብ ሐቴ ደውለት እግል ልሕሰቦ ወእብ ኦሮት ቃኑን እግል ልትመቃርሖ ለሸቀ ሕሸሞታት ቱ።

ኩሉ ሰውርያይ ሕሸሞታት አሳሱ ምን ምጅተመዕ ኤረትርየ ለትበገሳቱ ምን እብልመ አትራዛቅ ኢኮን። እሎም ዮም ንትሃጌቦም በዲር ዲብ ዐውቴ ለእብጹሕነ ጌማም ነፍስ ወአትዐገቦት ርሕነ ወመሻቂትናቱ ለዲብ ደረጀት ለባጽሓም እበ መርሐለት፡ እለ ሰበት ገአት አዚመ እግል ንውረስ ወነአውርስ ናይ ሸባብ ፈዛዐት ለተአትሐዜ ዲቡ ዘበን ተጠውር እቱ ሀሌነ።

ናይ አትዋረሶት መስኡልየት፡ እግል ኦሮት እትጃህ እንዴ አርፈዐካህ ለተርፍ ኢኮን። ናይ ኩሉ ምጅተመዕ ክምሰልተ እግል ንትረሳዕ አለብነ፡ መውርሳይ ናይ እሊ ሕሸሞታት እሊ እብ መስኡልየት ዲበ ዊርሳዩ እንዴ እብጸሐዩ እብ ዋጅብ እንዴ ወርሰዩ ዲብ ዐመል ክም ለአውዕሉ እግል ሊዴ ክም ገብእ ዶል ልትባስር ቱ ለአውረስነ እንዴ እንቤ ለንትሃጌ። ለዊርሳይመ እግል ልውረስ ሐቀመ ገአ ንየት ውርስ እግል ተሀሌ እሉ ወጅብ። እሎም ለእሎም ሰሜነ ክልኦት እትጃህ ለመውርሳይ ወለ እሊ ሕነ ለሸባብ፡ ክመ እት ለዐል ለሸርሐናሁ ናይ ሻብ ጠባይዕ ወሰኒ አፍካር፡ አብሳር መንበሮነ፡ ከሃለትነ፡ ሰብ ረዩም ምስተቅበል ክም ሕነ እንዴ ኣመርነ እበ እለ ማልካም ሐለት እግል ንሸቁ ሀሌት እግልነ።

ተረት ሻብ፡ ዲብ አውረሶት ወአትሐላለፍት ለዐቤት ሐዞም ሀሌት እሉ። ሰበቡ ሬፍዓይ አማነት ወሚልካይ እለ ወጠን ቱ። አሰክ እለ ደውለት ሕሸመተ ወታሪክ ወርሰ ዐቢ ዶር ለሀለ እሉ ሻብ ሌጣ ቱ። ለታሪክ ሻቅያም ፍራሰ፡ ጠቢዐት እለ ወዴነ ወሸቁነ ምን አለቦመ፡ ሕነ ለሸባብ ታሪክነ እግል ንውርስ ሰኣል እግል ንክጀል ወንትሀኬ ለአለብና፡ ሰበቡ እንዴ ኢትሰአልነ ወለ ሐቴ እግል ነአምር ይእንቀድርኒ እንዴ ትሰአልናሀም ዲብ ልቦም ለሀለ ታሪክ ዶል እንረክብ እግልነ ለዐበ መክሰብቱ።

ምህሮ ወተርብየት

ዛህራ ዐሊ

ሕፍረት ጽግዕ ሕፍራየ

ሆባይ እብ ውላደ ዲብ ረአሰ ዕጨት ትነብር ዐለት። ውላደ ነአይሽ ሰበት ዐለው ኖሰ ተአበልያም ዐለት። ዲበ ዕጨት እንዴ ሐድገቶም ትትፈረር። እንዴ አሬት እብ ነብራሀ ትመጽአም።

ክእነ እንዴ ነብር አምዕል ሐቴ ወድ-ሐሺል መጽአየ። ምን ሸንጠቱ ፋሰ ከላት አፍገረ። “ምን እሎም ውላድኪ ዎሮት ክረይ ዲብዩ። እለ ሐቆ ኢወዴኪ ለዕጨት እግል እቅረጫ ቱ” ቤለየ። ሀተ ይአመረቱ እት ኢኮን፣ ለፋሱ ፋሰ ከላት ዐለ። ሀተ እንዴ ፈርሀት ዎሮት ከሬት ዲቡ። እንዴ በልዐዩ ጌሰ። ሆባይ ወልደ ሰበት ትበልዐ መረ ሐዝነት ወበኬት። ምናተ፣ እግለ ውላደ ለብዕድ ሐቅፈት ወጣሰሰት።

ወድ-ሐሺል አምዕል ሓሪትመ መጽአ። እንዴ ልትገየጽ “አጊድ ምነ ውላድኪ ጸብሕዩ ሀቢኒ፣” ዮም ለፋሼ ሰኒ ስሑል ሀለ እት ልብል አትፋርሀየ። መስኪነት ሆባይ እንዴ ትበኬ ወትጃምም ዎሮት ከሬት ዲቡ። ክእነ እንዴ ወዴ ለውላደ ዎሮት ተርፈ ምኖም። ለናይ ደንጎበ ወልደ እግል ልትበለዕ ሑዳት ደቃይቅ ታርፋት ዐለየ። “እንዴ ፍዛከ ልውዴኒ። ሐሺል ብሌዕ እግል ለአብለካቱ። ሚ እባስር” ትቤ ስዕም እንዴ ተአብሉ።

ለሆባይ እግል ተሀቡቱ እንዴ ተሐዜ፣ ቅወዕ መጽአየ። እንዴ ትበኬ ክምሰል ረአየ ትሰአለየ። ሀተ ሀዩ ወድ-ሐሺል ውላደ ክምሰል አክለሰ አሰአለቱ። ቅወዕ ሰኒ ትሰሐቀ። “ወድ-ሐሺል ለፋሱ ፋሰ ከላት ቱ። ለዕጨት ቅረጨ ቤሉ፣ ሐቴ ኢወዴ” እት ልብል መክረየ። ወድ-ሐሺል ክምሰል በዲሩ መጽአ። ሆባይ ሀዩ፣ “ፋሰከ ፋሰ ከላት ቱ ቅረጨ ወቅረጨ” ቴለቱ። ሀቱ ሰኒ ሐርቀ። “አዜ ፋሰ ሐጺን እንዴ አምጽአኮ ለዕጨት እግል ይእቅረጨ ለበሰር መን አሰአሌኪቱ?” ቤለየ።

ሆባይ እንዴ ፈርሀት፣ “ቅወዕ አሰአሌኒ ቱ” ቴለቱ። ወድ-ሐሺል እግለ ሆባይ ጌሰ ምነ። ምናተ፣ ቅወዕ እግል ልቅተል ሐሰበ። እት ረአሰ እበናይ አክረረ። ማይት እግል ልምሰል አፋሁ ደልደለ። ቅወዕ ሀዩ ሞተ እንዴ ቤለ እግል ልብልዐ እት ረአሱ ትገሰ። ሐሺል ሀዩ ጽብጥ አበለዩ። ቅወዕ እብ ድንጋጽ እለ ወዴ ቀወ። ሐሺል እንዴ ልትሰሐቅ “ረከብኮከ፣ እንተ ፈታን። አዜ ቅትል እግል አብለካቱ” ቤለዩ። ቅወዕ ምነ ምሸክለት እግል ልፍገር ሐሰበ። “ወድ-ሐሺል፣ አነ ዐገብኮከ። ክምሰል ምራድከ ውዴኒ። ላኪን ሐሰብከ ክምሰለ አበውከ እግል አበውዩ ቀቱለ ለዐለው ኢትቅተለኒ” ቤለዩ።

ወድ-ሐሺል እንዴ ልትፈከር “አበውዩ ከአፎ ቀቱሎም ዐለው?” እት ልብል ትሰአለ። ቅወዕ እንዴ ልትመሳከን። “አወል ዲብ ሑፈት ከርዎም። ምነ ከረን ናይለ ሑፈት አስክ ጸግቦ ልትጸቦሮም። ሀቶም እንዴ በልየ ዲብ ሐንቴ ቅራር እሳት ለሐዩ(ማደ ወዱ)። ምነ ረአሰለ ቅራር ዲበ እሳት ለኩፎም። ዲበ እሳት እንዴ ነደው ሀዩ መይቶ። ሐሰብከ ምን እለ ነጂኒ” እት ልብል ዳገመ እግሉ።

ወድ-ሐሺል ሰኒ ፈርሐ። በሰር ረከብኮ እንዴ ቤለ እግል ልውደዩ ሐሰበ። እግል ቅወዕ እት ሑፈት ከራኒት ደብአዩ። ሀቱ ሀዩ እት ሐንቴ ቅራር ማደ ገናድ ወደ። ሸሙይ ክምሰል ገሀረ እግል ቅወዕ ምነ ሑፈት አፍገረዩ። ቅወዕ እብ ፈርሀት አሎበጠ። ሐሺል እንዴ ልትጋየጽ። “አዜ እትለ እሳት እግል እክሬካቱ። ክምሰል ነደድከ ሀዩ እበልዐከ” እት ልብል ሀደደዩ። ቅወዕ ላተ “ሐሰብከ መሐከኒ። እብ ገበይ ብዕደት ቅተለኒ” እት ልብል ረምቀዩ። ወድ-ሐሺል ላተ ኢመሐከዩ። እብ እገሩ እንዴ ጨቅመዩ ምነ ረአሰለ ቅራር ዲበ እሳት ለክፈዩ። ቅወዕ ፍር እንዴ ወደ ዲብ ሰመ ያለ። ወድ-ሐሺል ሀዩ እግለ ቅወዕ እብ ሐለት ሰበት ለክፈዩ ኖሱ ምነ ቅራር እንዴ ወድቀ ዲበ እሳት ትከረ። እሳት እንዴ በልዐቱ ሀዩ ሞተ።

ቅወዕ ምነ በዐል እኪት ሰበት ትነጀ መረ ፈርሐ። ለሐሺል ክምሰል በርደ ጸሩ እንዴ ትላከ በልዐዩ። ከረ ሆባይ ወብዕዳም መሳኪን ሀዩ ሰላም ረክበው።

ክእነ መስል አድጋማት ወለ እብ ሔዋናት እንዴ ወከልከ ለልትዳገም ምንመ ገቢእ ለትአትሐዜ ለልእከቱ ተ። ክልዶል ምንከ ልድዕፍ እግል ተአኬ ለትገቢእ ቅድየት አክረተ በዐለ ትነሲእ።

እግል ምልህየት ወምሰንየት ለከሰሰ በሀል

- መሳኒት ዕንታትነ እግል ንፍተሕ ወዲብ ቀበትነ ለህሌት ቅድረት እግል ንበርብር ባብ ፈትሖ እግልነ።
- መሳኒት ዲብ ጀራዲን ለህለው ዕንባቦታት ቶም። እብ አማነት ለበቅሎ፣ እብ ሰሓቅ ወለውቀት ለለዐንብቦ፣ እብ ሻም ወረሕመት ለነብሮ ክልቀት ቶም።
- ምሰንዮት እግል ሐያት ጣፍሐት ወባርሀት ትወድየ!
- ምሰንዮት ምን ጽልመት በርሀት ወምን ዐዛብ ረሀየት ተ።
- መስኒ ሐያትነ መሳልል ፈጊር ሰጋደት ዶል ተሐዜ ለንተንከብ እቱ ጸገት ቱ።
- መስኒ ዔማት ሰሓቅ ወለውቀት ለገብእ እግልነ ዔማት ወርዝቅ ቱ።
- መስኒ ሐያትነ እብ ግርመት፣ ርዝቅ፣ ለውቀት ወመሕበር ለመልእ እግልነ ንዕመት ቱ።
- መስኒ እለ ለእነብር እተ ዐለም ጣፍሐት ወርዝቅ ለወድየ እግልነ ዔጻት ቱ።
- መስኒ አለቡ ከልብ ድምነት ቱ። በኑ ነብሕ ወጀር ልብሉ አለቡ።
- መስኒ እግል ትብኔት ስኒን ወመስኒ እግል ትትፈንቴ ለወቅት ሰኒ ሐጨር ቱ። ምናተ ትዕሰ ናይለ ፍንቲት ገሀረት እት ከብድ ዕቅርት ቱ።
- መሳኒት ሰንያም እግለ ምን ደሚርከ ለበደየ ምህም ላተን ጋራት - ሰሓቅ፣ ሰእየት፣ መዕነውየት ወኤማን እግል ለአቅብላከ ለከድሞ ሰብ አማነት ቶም።

ገሌ ምን አምሳላትነ

- ምን ቅሩብ ወድቀ ምን ጸልዕ ደሐነ
- ምን ሕበዘት እት ተንዱር ፍላም እት እዴ
- ምን ጽኖዕ ሞላዱ - ጽኖዕ ሐጹሩ
- ምን ዕንታት ለሬመ - ምን ልብ ሬመ
- ምን ፈታይከ ትደገግ፣ አባይከ ረቢ ከርዐ።
- ሞትመ ምን ኢመርኢት አበወ
- ምሰምሰ ለሐዜ ጀፈር ተናን ልትገሴ
- ርምቅ ሕምቅናቱ ወሞት ሐገሌብ
- ሰከ ወልዱ ዓበ
- ሰኔትከ ሰኔት አታልየ
- ሰዐይከ እብ መናክብከ ኢልግበእ ወሀያብከ እብ አፍ

ጸጥዐሚቶ

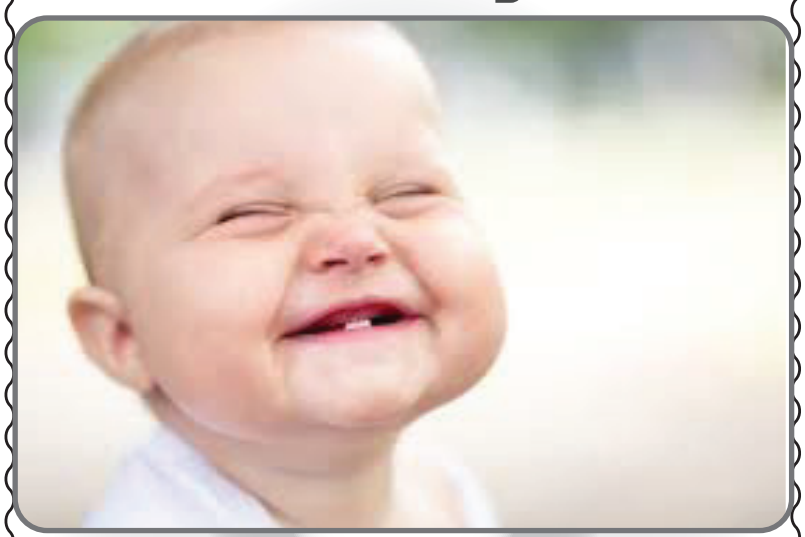

መደርስ እግል ደረሳሁ እት ለአደርስ እግል ዎሮት ጅነ እንዴ ሀረሰ ክእነ እት ልብል ትሰአለዩ።

መደርስ - አነ ጅነ ዎሮት እት ባጽዕ ምን እወልዱ፣ ዎሮት ዲብ መንደፈረ ወዎሮት ሀዩ እት ባርንቶ ከም ገብአ እግልዩ!

ጅነ - ወለሐቴ ኢገብአ እግልከ።

መደርስ - ከአፎ ክእነ ትብል፣ ክሎም እንዴ ትጀምዐው ከም ገብአ እግልዩ እብል ሀሌኮ።

ጅነ - አንስካተን ለዲብ ክል አካን ወልደ እንድኢኮን እንተ ኢትወልድ!

እበ እለ ብከ ረቢከ ሐምድ

ዎሮት ናይ መስነዕ ሸቃላይ ማህየቱ ሕድት ሰበት ዐለት ዐይለቱ ድቡራም ዐለው። አምዕል ሐቴ እግል ወልዱ እስእን ሰኒ ረኪሰት እንዴ ትዛበ መጽአ። ለጅነ እግለ እስእን ክምሰል ረአ ሰኒ ተሐመጠ።

“ይበ እለ ረኪሰት እስእን እግልሚ ትዛቤካሀ እግልዩ?”

“ዐደድ ቅድረቼ ገብአት ጣይአቡከ፣ ምነ ትገርም እግል እትዛቤ እግልከ ወይአቤኮ።”

“እለ እስእን እለ ክል-ዶል ለዲብ ሻሬዕ ለአዘቡ ማዳመ እርእዮም ማሚ፣ አፎ ምን ድካን እስእኖታት ኢትዛቤከ እግልዩ!”

“አምዕል ሓሪት ግሩሽ ብዝሕት ክምሰል ረከብነ ምን እለ ለትገርም እግል እትዛቤ እግልካ ቱ።”

“ሚዶል፣ ፈጅር?”

“አዜ እለ እስእንከ ልበሰ፣ ረቢ ክምሰል ሀቤነ እሰልፍ እግልከ እግል እትዛቤ ቱ።”

“ረቢ ሚዶል ለሀይበነ?”

“ሚዶል ክምሰል ለሀይበነ ዲብ እዴሁ ሀሌት፣ ሕነ ኢንአምር።”

“አነ እለ እስእን እለ ክሉረአሱ ይእለብሰ፣ ለእስእንዩ ለባልየት ተሐይሰኒ፣”

ሐቆ እለ ገድም ለጅነ ሓርቅ እት እንቱ እብ ሰዐይ አስክ ሻሬዕ ትጠለቀ። እብ ልቡ ሀዩ ዐዱ እግል ለሓርቅ ለበደ እንዴ አምሰለ ምሰል ዋልዴኑ ለኢልአሙሩ መልሀዩ እግል ልትመዩ ቀረረ። እብ ሻሬዕ አስከለ መልሀዩ እት ልሄርር፣ ዎሮት ረማቅ እት ዐጀለት እንዴ ትገሰ፣ “ያከሪም፣ ረቢ ለሀበኩም ድራር ላለ አለብዩ፣” እት ልብል ረአየ። ለጅነ እንዴ ቀርበ ክምሰል ረአየ ለረማቅ ክልኤ እግሩ ቅሩጫት ዐለየ። ለጅነ ድንጉጽ እት ንቱ ገንሐዩ። እንዴ አትለ ሀዩ፣

“እለን ክልኤ እርከ መን ቀርጨየን?” ትሰአለዩ። ለነፈር እንዴ ኢነቅሙ እግለ ዐጀለቱ እት ለሐርክ፣ “ያከሪም፣ ረቢ ለሀበኩም ወሕፍንኩም ትትመለእ!” እት ልብል ርምቁ አተላለ። ለጅነ እብ ሓለት ናይለ እናስ ለመስኪን እት ልትፈከር፣ “ጀለጀላልከ! አነ እስእን ረኪሰት ረከብኮ እንዴ እቤ ሐሬ ወእከሬ ሀሌኮ፣ እለ ነፈር ላኪን ክልኤ እግርመ አለቡ፣ አነ ክልኤ እግር ብዩ፣ እስን ሀሌት እግልዩ። ክልኢቶም ዋልዴንዩ ሀለው። ረቢዩ ሐመድኮ፣” እንዴ ቤለ እግለ እናስ ለመስኪን እንዴ ዐረዩ እት ጂቡ ለዐለ አርልየት ሀበዩ ወአስክ ዐዱ አቅበለ። እግል አቡሁ እት ብሶቱ እንዴ ሰዐመዩ፣ “ይበ ሳምሐኒ፣ እለ እስእን እለ እግልዩ ካፍየት ተ፣ ረቢ ሐመድኮ እብ ዓፍየቼ ምን ሀሌኮ ወእንቱም ምን ሀሌኩም እግልዩ፣” ቤለዩ ወገነዕ ትከረ እቱ።

መሐመድ ዳፍለ

እዳረት አቅሊም ምግብ

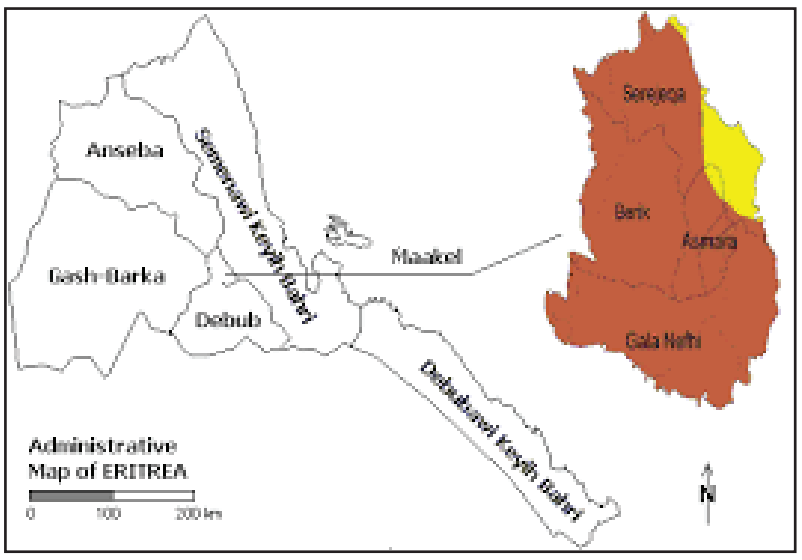

እዳረት አቅሊም ምግብ፡ እብ ምፍጋር ጸሓይ ምስ አቅሊም ቅብለት በሐር ቀየሕ፡ እብ ምውዳቅ ጸሓይ ምስል አቅሊም ጋሽ ባርኬ፡ እብ ቅብለት ምስል አቅሊም ዐንሰበ፡ እብ ግብለት ምስል አቅሊም ግብለት ልትሓደድ። ፍይሔ አቅሊም ምግብ 1041.5 ኪሎሜተር መረበዕ እት ገብእ፡ ለትደሀረ 1300 ምትር ምለዐል ጠፋሐት በሐር ገብእ እት ህለ፡ ለወትቀለ ህዬ 2600 ምትር ምለዐል ጠፋሐት በሐር ቱ። ለደሀረት አካን ድዋራት ድርፎ ገብእ እት ህለ ለትወቀለት አካን ህዬ ባካት ዛግር ክምቱ ልትአመር። አቅሊም ምግብ ናይ ምግባይ ወብሩድ ሓለት ጀው ለቡ እት ገብእ፡ እግል አዳም፡ ሔዋን ወብቅል ውጢት ላተ ሓለት ጀው ቡ።

አቅሊም ምግብ ናይ እዳረት ሸክሉ ለከስሰ 16 ምዴርየት ወ83 እዳራት ደዋዴሕ፡ ክምሰልሁመ 89 ድጌ ከምክም። መናበረት ሸዐብ አቅሊም ምግብ እብ ዓመት ዲብ ሸቅል፡ ሐርስ፡ ትጃረት ወተዋብ ንዋይ ለትተምከብ ተ። ዲብ እሊ አቅሊም ለዐደደን ለልትፈናቴ ምንማ ቱ፡ ክለን ቆምያት ዐድነምስል ለነብረ እቱ አቅሊም ቱ።

አቅሊም ምግብ እብ ጌማም ዲብ ሰነት ምን 500 አሰክ 700 ሚሊሜተር ለበጽሕ ቅያስ ዝላም ረክብ። ደረጀት ሐፋነት ዲበ አቅሊም ረኤነ ምንገብእ ህዬ፡ምን 4.3 አሰክ 25 ዲግሪ ሰንቲግረይድ ትብጼሕ። መባትክ አው መካሪት ምድር አቅሊም ምግብ 38% ጋድሞታት ወሸብህ ጋድሞታት፡ 27% ሸብህ ሐሰያት፡ 20% አግሉብ አው አደይን ገብእ እት ህለ፡ ለተርፈ 15% ህዬ ረአሱ ቀደም ኣዋስ ቱ። ሰበት እሊቱ ህዬ አሰክ ክሉ አርካን ምስሉ ለልትሓደድ አቃሊም ለልትከዔ ሴዕ መሓዛት አው መዳንን ቡ። ጽበዋ ማይ እበ ከሰሰ ህዬ 89 ዐባዩ፡ ምግባያም ወነኣይሸ ከዛናት ወ42 አሸራም ብኑያም እቱ ቶም። እሊ ከዛናት እሊ ሰነት እብ ግዲደ እግል ወጀዶት ማይ ሲቶ፡ እግል ሲቶ ንዋይ ወዐማር ሐርስ መሰኖ ወለመስል ክድመት ለሀይብ።

ዓዳት ወመናበረት ቆምየት ትግሬ እት አቅሊም ምግብ

አቅሊም ምግብ ክምለ ስሜቱ ተሐብረ ምግብ ናይ ክሉ አቃሊም ዐድናቱ። እምበል አቅሊም ግብለት በሐር ቀየሕ ህዬ ምስለ ተርፈው አርበዕ አቅሊም ልትሓደድ። ለአቅሊም ሰለስ ናይ ብሩር ምዴርያት እት 46 እዳረት ደዋሒ ወ81 ቀርየት ለልትመቃረሕ፡ እት መዲነት አሰመረ ህዬ 13 ምዴርየት፡ 37 እዳረት ደዋሒ ወሰማን ድጌ እንዴ ትካፈለ ልትደየር።

ለአቅሊም ምን ክሉ አቃሊም ለመጽአየ ቆምያት ለነብራሁ ምንማቱ ኔብረቱ ትግሬ ወትግርኛ ቶም። ቆምየት ትግሬ ምነ 83 እዳረት ደዋሒ እት አርበዕ ሌጠ ህሌት። ላመ እቱ ህሌት ምዴርያት ጋለ-ነፍሒ ወአክርያ ተን። እሊ ገባይል እሊ መንበረቱ ምስል ጀው ወመካሪትለ ምድር ለትገይስ መናበረት ጸብጥ ቱ። እሎም እት አቅሊም ምግብ ለነብሮ መዋጥኒን ቆምየት ትግሬ ክልኦት ጅንስ አብያት ነባሪ ቦም። እሊ አብያት እሊ ክቦብ ወሕግረት ልትበህል። ለክቦብ ቤት ዕያል(ሐማት ትገብእ እት ህሌት፡ ሕግረት ህዬ ቤት መርዓት ተ።

ክልኢቱ ለአብያት እብ ዕጨይ ልትነደቅ ወተኮብ ለብስ (ልትጣነብ)። ለአብያት ልትነደቅ ምኑ ጅንስ ዕጨይ ህዬ መብዝሑ ቅስለ ወለሸም ቱ። እት ምግብ ታክያት ርቀይ፡ ውጫል፡ ክልኦት ጽምድ፡ ክልኦት ረዕዳብ ለልትበህል ክም ወዴከ ብዕድ እግለ ተካይብ ለጸብጠ 26 ርቅየት ክምሰል ተኣሰረየ ተካይብ ልትጣነብ እተን። ሐቀሁ እብ ርበጥ ለልትበህል፡ 28 አመት ለገብእ ሐብል እቡ እንዴ ተኣሰረ ሕድ ጸብጥ። ለቤት እብ 12 ተኮበት ትጣነብ። ወእግል ትትረድ ምስለ አምቱድ እብ ሓባል ሰኒ ትትኣሰር።

እት አፈትለ ቤት፡ ክልኦት ጽምድ፡ ወሕርበት ክም ባብ ገብእ እተ። እሉ ክም ሐለፍከ ኩብድለ ቤት ዐርቀይ ህለ። እሊ ዐርቀይ እብ ሰስ ምን ሸሌሕ ወጸሮብ ለልትጸረብ ጽምድ ለልትበህል ልትዋተድ። ሐቀሁ አክል ሕድ እግል ልትመደድ ዕጨይ ዐረምድ ከጋድሞታት ለልትበህል ዕጨይ ለትረበብ እቱ። እት ረአሱ ለምን ደንቀ ለትፈዐለ ዐርቀይ ልትመደድ። ንጸፍ እንዴ ገብአ እቱ ክም ናይ ዮም ዐራት መስከብ ገብእ።

እሊ ክምሰል ትሸቀ ለትፈናተ እግል ግርመት ወመዓወንተ ለገብእ ምን ገኖ፡ አንጀበ ወከዐሌ ለልትዳሌ አግርበት፡ ቅለው ወአክረት ዕሩር፡ ወሐሪረት ለልትበህል እብ አሻም(ሐጠብ) ለትሰርገ፡ መተርአሰ - ወሲደት፡ ሰርጎ ወግሩሽ መርዓት ለልትከሬ እቱ ግራይ፡ ቅልወት፡ ሸግዒት፡ ሸፈፈት ድበል (ድርዕቶ)፡ ቅልወት ናይ እናስ ወእሲት ልትሰቀል እተ።

ዲብለ ቤት እግል ምዕላይት መንበረት ለነፈዕ አግርበት ወንዋት ክም ግራይ ለልትበህል ክም ዶላብ መርዓት ለነፈዕ፡ ጢሾ ዐባይ ወንኢሸ፡ ዐሙር፡ መስወድ፡ ሐምሐመት፡ ሖፈት/ተብል፡ ትግራት፡ መዋሐን ምስል ምደት፡ መወቀሪት፡ መለመጨት፡ ሰፋል፡ ወለመስሉ ለሸምል ዝያድ 30 ለትፈናተ አግርበት ቤት እንረክብ እተ።

ቆምየት ትግሬ ዲብ አቅሊም ምግቡ ቅሩብ አሰመረ ለሀለ አድብር ወመዳንን ሰበት ትነብር፡ ለሸኦአብ መንበረቱ እት አሰመረ እት ለትፈናተ አሸቃል እንዴ ትፈረረ መንበሮሁ ለሳይር ቱ።

እት ድዋራት አሰመረ ሰበት ነብር ሀለ ህዬ ሸክል መዲነት እት ጸብጥ ገይስ ሀለ። እግል መሰል አብያት መረባቤዕ፡ ሳሎን፡ ከረዴንሳት ወለመስሉ ዘበን ለአምጸአየ አግርበት እቡ ልትነፍየ ሀለው። እሊ ለእት መዕረድ ለትቀደመ አግርበት ዓዳት ወነባሪ ምስል ሑዳም ሓፍዛሙ ለጸንሐው ሕሱራም ለትረከባ ቱ።

ዔማት፦ መህረጃን ኤረትርየ 2025 ልተሳሌ.....

ምን ሕላይ ቀዳምያም

ምነ እብ ነፈዕ ወድ ዕትማን ወኢኖ ሊትማን እት ሰነት 1913 ለጠበዐ ክታብ ሐይለት ትግራይት፡ ምን ሔልየት መንሰዕ ቤት አብርሄ አውዐለ ወድ መሐሙድ ለልትበህል ሔልያይ ለቤለየ ሐልየት እግል ንርኤ፦

1. እግል ጀሃድ ወድ ዐገበ ለቤለ ሕላየት፦

ወድ ዐገበ ወድ ጀጊን - እሊ ጋድም ለሕጻኑ
መርከብ ምስማሪቱ - ዋትድ እንቱ ስካኑ
ደበእ ገደቦ ቱ፡ - ካሞ ዲቡ ወካሩ
ሀይብ ዲበ ምን ቤቱ - ወዘብጥ ዲበ ምን ማሉ
ክልኦ ወሰከው - ፋግረት ኢኮን ምን ቃሉ
ሐዋን ላቱ ናይቶ - ሐበኖቱ ወአክባሩ
ወድ ክስቴናይ ጽኖዕ ቱ - በዲርመ ጋንንት ሰቃሩ
በዲርተ ዋልት ለሐረቱ - ወበዲር ብዙሕቱ ለኣካሉ
በዲር ሰኒ ቱ፡ ፍራዱ - እት ለዐዱ ግዳሩ
አመስለመ አብ በፍተ - ልስኔ ዲብነ ለዘባኑ
በዲርመ ዋልእ ቱ ወናጊ - ሼክ መሐመድ ለሕዋሩ
ስር ረክብቱ ወክትፈት - እሊ ዳውራይ ለፈተ እሉ
እብ ብሶቱ አምሴነ - ወእብ ለበኪት አስራሩ
እብ እዳን ለምስግዱ - ወእብለ ጎር ለድማኑ።

2. አውዐለ ወድ መሕሙድ እግል ሀይገት ለቤሉ፦

ዎ ጸርነ ሀይገት ኢትስአው - ክል መስከበ ትሰከነ
ዐድ ትማርያም እት ክራር - ወእትለ ሮረ አምሐረ
ትፋነ እበ ወድ ጸብር - ቤለው ምንዲ ሐወነ
አለቡ ሐድገ እለ - እንደይ ተሐለለ
ለሰብ ሰኒ ነብረ - ከኢለአቀርብ ጀፈረ
እለ ቅሩብ ምግዓዘ - መአዜ ሸልሐ ትዘርዘረ
ወእለ ቅሩብ አርዛቀ - ማየ ቅሩብ ወሰዐረ
እለ ብዞሕ ንዋያ ተ - እብ ክል ቃረት ተሃረረ
ወእለ ብዙሕ ሔሳሳ ተ - መድህንተ ትካየለ
ወእለ ብዙሕ አዳማ ተ - መከሊተ ሸንገለ
እት አውል ወእት ከረም - አክል ለፍጉር ተዐለለ
ሕምሰ ወለት ትትሀዴ - ወሕምሰ ሕጻን ሸንገለ
ቀይም ፋግረት አግዐሮ - ዐዳጋህ ወዕለለ
ርብዐት ርብዐት ሐረስቶት - ሰብ መሳራት ሐ'ጽረ
ደነግል ለእርግዜ - እብ ለጎይለ ዋቀለ
እላ ታ ገርሀት ተንቡከት - እብ ሸዒረ ወሰዐረ
እላተ ምንሕት ደባይር - ለባይት ምነ ትደረረ
ገሌ ለክዕን ቀዋቅል - ሕንቁቅ ዲቡ ናወለ
ወገሌ ለሞገየ ጠፋጥፍ - ወገሌ ኣይረት ደገለ
እላተ ለጸላም ትነበረት - እብ ድዋርለ መክለለ
መሸይበት ወዳውረት - እት መናግእ ያበረ
ድዋርለ ፈያቲብ - እት ለበተ ተሓደረ
ድዋር ተገሬት - ገለጸቱ ትካየለ
ወእላተ ግሰት አፍ-ሓሬን - በዲር ሓለታ ተ ለመሰለ
እብ ሐንጸጸ ወእብ ካሳት - ለአምያሳቶም ሐንዘረ
ለተገሬት ራትየታት - እት ሕድ ሐቀ ጋዘለ
አለቡ ሰሜኪ - ደንጎባኪቱ አውዐለ
አቡከ ከርከፍ እት ልብል - እሊቱ ገድም አበረ
ወአቡከ ላሊ ኢሰክብ - ቀመት ሰአነ ምንመ አክረ

ኣድም ኣብሓሪሽ

ጅግራታት ከረም ግራስ-ሩት ኣቅሊም ምግብ ተመ

** ፍረቅ በሪኽ ወኣክርየ ለአሸብርቆ**

እት ኣቅሊም ምግብ 16 ምዴርየት ለሻረከየ ዲቡ ጅግራታት ርያደት ግራስ ሩት -ነኣይሽ፡ ለሐልፈት ሰንበት ንኢሽ 18 ኦክቶበር ምን ገጽ ኣስቦሕ እት ስታድዩም ኣስመረ ተመ።

እተ ምዕል ለሀ፡ ናይ ውላድ ፍረቅ ኩረት እግር ምንተሐት 17 ሰነት ምዴርያት ኣርበዕቴ ኣስመረ ወቲራፖሎ ናይ ካስ ትልህየ ነሃየት ወደው። ፈሪቅ ኣርበዕቴ ኣስመረ ህዬ 4-3 እንዴ ተዐወተ ኣወላይ ፈግረ። ቲራፖሎ ወኣክርየ ህዬ መዳልያት ወርቅ ወነሓስ ትሰርገው።

እምበል እሊ፡ ምነ ቀደም እለ ለተመ ጅግራታት፡ ሕድ እንዴ ትታከ እት ነፍሰ ለምዕል ጀዋእዙ ተሀየበ። እብ ኣሳስ እሊ፡ እት ዓማር 16-17 ሰነት ኣዋልድ፡ ፈሪቅ ኣክርየ እግል ሰምበል ወበሪኽ እንዴ በድረየ ኣወላይት ተዐወተየ።

እተ ናይ ምንተሐት 15 ሰነት ኣዋልድ፡ ገጀረት፡ ኣክርየ ወጸጸራት፡ እት ነፍሱ ለዕምር ምን ውላድ ህዬ፡ ጸጸራት፡ ፓራዲዞ ወገዛባንዳ ምን ኣወላይ ኣስክ ሳልሳይ ተርቲብ ለጸብጠው ቶም።

ምንተሐት 13 ሰነት ዓማር ዲቡ ህዬ፡ ምን ኣዋልድ፡ ጎዳይፍ፡ ጸጸራት ወኣርባዕቴ ኣስመረ፡ እብ ጀሀት ውላድመ፡ ኣክርየ፡ ኣባሻውል ወጎዳይፍ ተዐወተው።

እብ ዕሙማይ ትልህያታት ኮበሪት እግር ህዬ፡ እዳረት ምዴርየት ኣክርየ፡ እግል ሰልፍ ኢነተ ህርመ ሻምፕዮን እንዴ ገኣት ደዋር ካስ ትሰርጌት።

እብ ጅግረ ዐጀላት፡ ኣዋልድ ወውላድ እት ዓማር ምንተሐት 13 ሰነት፡ ምንተሐት 15 ሰነት፡ ምንተሐት 17 ሰነት፡ ምን ኣወላይ ኣስክ ሳልሳይ ለፈግረው መትጃግረት መዳልያት ወማል ጀዋእዝ ነስኣው። እብ ደረጀት ፈሪቅ ህዬ፡ ምን ውላድ ምንተሐት 13 ሰነት ምግብ መዲነት፡ እት ምንተሐት 15 ሰነት ገጀረት፡ ወምን ምተሐት 17 ሰነት ህዬ ሰምበል ኣወላያም እንዴ ፈግረው ተዐወተው።

ምን ኣዋልድ በሪኽ፡ እት ሰለሰ ደረጃት ዓማር ምን መትጃግረቶም እንዴ ሔሰው፡ ህርመ ጅግራታት ግራስ ሩት ኣቅሊም ምግብ ሰነት 2025 ገብኣየ። እት ሰዐይ፡ ዓማር 12 ወ13 ሰነት፡ እት 50፡ 100፡ 200 ወ400 ምትር ለትዐወተው ኣትሌታት ምን ክልኢቱ ውላድ ወኣዋልድ ጀዋእዝ ትሰርገው።

እብ ፍረቅ፡ ምን ናይ ኣዋልድ ፍረቅ በሪኽ፡ ወምን ናይ ውላድ ህዬ ጋለ-ነፍሒ ሻምፕዮን እንዴ ገኣው ካሳት ዐባዩ ነስኣው።

እት ዓማር 14 ወ15 ሰነትመ፡ እት ናይ 100 ወ1000 ምትር እብ እለ ትመስል ፍገሪት ምን ክልኢቱ ውላድ ወኣዋልድ ምን ኣወላይ ኣስክ ሳልሳይ ለገኣው ኣትሌታት ጀዋእዝ ነስኣው። ምን ፍረቅ ህዬ፡ ኣርባዕቴ ኣስመረ እብ ኣዋልድ፡ ወጋላ-ነፍሒ እብ ውላድ ሻምፕዮን ገኣየ።

ምን ዓማር 16 ወ17መ፡ እብ ሕድ ሸብህ ናይ ክልኢቱ ውላድ ወኣዋልድ እት ናይ 800 ወ3000 ምትር ለሰልፋያም ሰለስ ዕዉታም ጀዋእዝ ነስኣው። ምዴርየት በሪኽ እብ ኣዋልድ ወምዴርየት ጋላነፍሒ እብ ውላድ ሻምፕዮን ገኣየ። ዕዉታም ህዬ ምን ኦሊምፒካያም ኣትሌታት ዘርእሰናይ ታደሴ፡ ተኽሌማርያም መድሕን ወዶልሺ ተሰፉ ጀዋእዞም ትከበተው።

እብ ዓመት እብ ሰልሲቱ ኣጅናስ ርያደት እዳረት ምዴርየት በሪኽ፡ ሻምፕዮን ሰነት 2025 እንዴ ገኣት፡ ካስ ደዋር ነስኣት።

ህደፍ ናይ እሊ 676 ኣዋልድ ለዐለየ ዲቡ ወእብ ዓመት 1926 ለገብኣ ደረሰ ለሻረከው ዲቡ ጅግረ፡ ኣጀኒት እተ ናይ ከረም ወቅት ዕርፎም ዲቡ ኢለኣትሐዜ ኣካናት ወወራት ጀላብ እግል ኢለሓሉፉ፡ እብ ዐቢሁ ህዬ፡ እግል ኣቃሊም ወዱለት ለወክሎ በዲል መተልህየት ሸባብ እግል ኣፍረዮት ክምቱ፡ መስኡል መታብዐት ፈደሬሽናት ርያደት ምዴርያት ኣቅሊም ምግብ ኣሰይድ ሰዓሬ ዮሃንስ ወዴሕ። ለትመጽእ ሰነት ህዬ፡ ለታርፍ ሀለ ፈደሬሽናትመ እተ ጅግረ ግራስ-ሩት እግል ልእቴ ክምሰል ቱመ ሐበረ።

ኤልክላሲኮ፡ በርሴሎና እብ ሰብሮ፡ ፈዲብያም መተልህየቱ ካስር ሀለ

ፈሪቅ በርሰሎነ ለትመጽእ ሰንበት ንኢሽ እት መዲነት ጂሮና ናይ ላሊጋ ትልህያሁ እግል ሊዴ እተ ልትዳሌ ዲቡ ለሀለ ወክድ፡ ለሐቆ ሳምን እት ሳንትያጎ በርናቡ ቅባል ርያል-ማድሪድ ለወድየ ጅግረ ኤልክላሲኮ እንዴ ኢወዴ፡ እብ ሰበብ ሰብሮ ብዝሓም ምነ ዋቅያም መተልህየቱ እግል ሊቂቦ ሰበት ቱ፡ በደላሆም ለኣትቃምት ክም ሀለ ተኣመረ።

ምነ መተልህየት፡ ለዋንዶውሰኪ፡ ምን እድንያይ ጅግራታት ክም ኣቅበለ ናይ ኣሰዑድ ምሸክለት ዋዲ ክም ሀለ ለሐብር። ዳኒ ኦልሞ፡ ጋቪ፡ ላሚኔ ያማል፡ ፌርሚን ሎፔዝ፡ ራፊንሃ፡ ጃኦ ጋርሸየ፡ ማርክ-ኣንድሬ ወቴር ሰቴገን ምነ ቀደም እለ ምን ትልህየ ፋግራም ለሀለው ቶም። እሎም ቃይባም መተልህየት ፈሪቅ በርሰሎነ፡ 30 ምእታይት ናይለ ፈሪቅ ገብኦ።

ጋርሸየ፡ ቴር ሰቴገን ወጋቪ፡ ሐቆለ ወደዉ ዐመልያት ኣብራክ፡ እንዴ ሐየው እት ትልህየ እግል ለኣቅብሎ ልሰዕ ናይ ኣውረሐት ወቅት እግል ለኣትሐዝዮም ክም ቱ ልትህደግ። ለዋንዶውሰኪ ወኦልሞ'መ እትለ ኣግደ ጅግረ ኤልክላሲኮ ኢሻርኮ።

ለፈሪቅ፡ ያማል ወሎፔዝ እግል ልትሓቦሩ ልስኤ። ክልኢቶም እትሊ ኣዜ ወድዉ መትላማድ ህዬ ሐየው መኢፋሎም እግል ልትደለው ቱ።

እት ሽኩክ ለህሌት ህዬ ምዝባጥ ራፊንሃ ተ። ቀደም ሰለሰ ሳምን እተ ቅባል ፈሪቅ ኦቪዬዶ ለገብኣት ትልህየ ቱ፡ እንዴ ትዘበጠ ምን እለ ትልህየ ናይለ ትመጽእ ሰንበት-ንኢሽ ቀይብ ለሀለ።

ፈሪቅ በርሳ፡ እተ ሐልፈየ ደርብ-ሕድ ክልኤ ትልህየ፡ እት ሻምፕዮንስ ሊግ እብ ፒኤሰጂ 2-1፡ ወዲብ ላሊጋ'መ እብ ሴቭየ 4-1 ቅሉብ ሀለ።

ፈሪቅ ርያል ማድሪድመ፡ እተ ሐልፈት ሰንበት ምሰል ጌታፌ እተ ወደየ ትልህየ፡ ብዝሓም ምን መተልህየቱ እግል ለኣሻርክ ኢቀድረ።

መዳፍዓይ ዲን ሁይሰን ቀደም ክልኤ ሳምን ቅባል ቪለርያል እተ ገኣት ትልህየ ፈሪቁ፡ እት እግር ገለቡ ሰበት ትዘበጠ፡ ቴለሉ ድሉይ ኢሀለ።

ዣቪ ኦሎንሶ ደርቡ ለሀለ ፈሪቅ ርያል ማድሪድ፡ ኣርበዕ ተራሲኑ ሰበይ ኢሀለው፡ ዝያደት እት ክጡረት ኩሩይ ሀለ። ቀደም እለ ላቱ፡ ዳኒ ካርቫሃል፡ ኣሌክሳንደር ኣርኖልድ፡ ኣንቶንዮ ሩድሪገር ወፈርላንድ ሜንዲ በረ ምን ትልህየ ጋብኣም ህለው።

ፈሪቅ ርያል ማድሪድ፡ እብ ክልኤ ንቅጠት በርሰሎነ እንዴ በድረ፡ እብ 21 ንቅጠት ፍረቅ ደውሪ ላሊገ መሬሕ ሀለ። ቪላርያል እብ 16 ንቅጠት ሳልሳይ ደረጀት ሀለ።

ጊማይ ስያሰት

ሳሌሕ ገመ

እግል ትትበደል ለኢትቀድር ናይ ኤረትርየ ምልክየት ስያደት በሐር ቀየሕ

(1ይ ክፋል)

ሕር መጃል ድራሳት እንዴ ትመሰለ እግል ርሑ ‘ሆርን ረቪው’እንዴ ቤለ ለሰምየ ዲብ አዲስ አበበ ለመርከዙ ዔማት ሐብሬ፡ እትሊ ቅሩብ ወክድ ዎሮ ደሐን ለሳረቱ ክቱብ እፍጉር ዐለ። እተ “ኤረትርየ ዶል ትትሀደግ፡ እብ ሰበት ኤረትርየ ለጸንሐ ወጠንያይ ፈሀም ስያደት አቶብየ ዶል ትሸጥ’ቡ” ለልብል ክቱብ፡ አቶብየ ናይ ኤረትርየ ስያደት እግል ትምሰሕ ክም ትቀድር እንዴ አተምሰለ፡ ለክቱብ እብ ብዞሕ ዘየታት ስያሰት እንዴ ትካሐለ ወትገላበበ ቅዱም ህለ። አቶብየ ያኢ ስያደት ስያደት ኤረትርየ እግል ትምሰሕ ቅድረት ክም በ ለልአሰእል ክቱብ እብ ኩሉ መቃዩሱ ደሐን ለሳረቱ፡ እት ዐቅል ናይለ ኬትብቱ ለልአትቀባብል ሕልም አደሓቱ። እሊ እብ ግልባቦታት ናይ ብሑሰ ድራሳት ልትሸረሕ ለህለ ወዕልማይ ጽበጥ ክምቡ እንዴ አተምሰልከ ለትከተበ ክቱብ ደዓያት፡ አማን ለአለቡ ባሕ ክምቱ ልትአከድ።

ለክቱብ፡ ሕኩመት አቶብየ ከርተፍ እንዴ ወዴት እት ኪደት ስያደት ኤረትርየ እግል ኢትትሻፈግ መትደጋግ ክም ለአትሐዝየ እግል ልምከር ጀርብ። ዲብ ሕሳብ እግል ልእቴ ለቡ ቃኑናይ ወእስትራተጅያይ አግቡይ ክም ሀላመ ለአተንብህ። ዶል ትትፋጠኑ ላኪን ዲብ አሳሰ ሃግግ ለትነደቀ ብላሽ ክቱብ እት እንቱ ጸነሐከ። ለክቱብ አማን ክምቡ እግል አተምሳሉ ለትነፈዓቡ ናይ ሰሉፍ ከሊማት እንዴ ወርኬከ ምኑ፡ ምን ክጣብ ርኢስ ውዘራእ ሕዝብ ‘ብልጽግና’ ሰካኪኖም ለሳሕለው ጀነራላት አምዕልከ ለልትሰመዕ በሕ ሀላፍቴ ምኑ ለትበገሳቱ። ምን ህግየ ጨጭ ወኬን ለኢለአሳድር ዕቀት ለአለቡ ደጋጋም ሐሶት እት እንቱ ጸንሐከ።

ሕርየት ኤረትርየ ምን አቶብየ ለትረከበት ሽንኮራት-ሂደት ኢኮን። ሕርየት ኤረትርየ ሕኩመት አዲስ አበበ ዲብ ለትሀይቡ አትአመሮት ወተቅዲራቱ ለትተንከብመ ኢኮን። ወጠንየት ኤረትርየ ዲብ ድድ እስትዕማር ውላድ ካርጅ ለትበኔት እብ ደም ወእስትሸሃድ ለሰብተት፡ እብ ቃኑን እዲነ ለመጽአት ወዝያድ ሰለስ ዕቁድ ስያደተ ለዋተደት ተ። እግል እለ አማን እለ ለልትብሬ ክቱብ ሀዬ፡ ተሕሊል እንዴ ኢገብእ፡ ጅበብ ልብ ክቱብ ሕልም ቱ።

እተ ክቱብ ለልትረኤ ስወር አንፋር ሆርን ረቪው ላቶም ስሰ ነፈር ሀለ። ለክቱብ አማን እግል ልትመሰል ናይ ብዕዳም ከሊማት እንዴ ትሰለፈው እሉ እብ ስሜት ክቱብ ብሑሰ ወድራሳት፡ ዘየታት ናይለ ወኩሉ ንዛም ለልትአትካብቶ አንፋር ቶም። ርኢት ስምዕት ከይነት እግል ልገላቦ እቡ እብ ስሜት ዳርሳም ለትዳለ ሀላፍቴታት ቱ። እግለ እብ ሐሰት ለትራቅዐ፡ ገጹ-ግርሁ አምሆላል ሕሰይ ወለእት አድሕድ ለኢበይእ ዋቀሎት ክጠት፡ መገት እንዴ አተምሰለው እግል ልቀዱሙ ጀርቦ።

ለልሀሩሰ ንቅጠት መክሐደ ሐዋኒት ሌጠ እንዴ ኢትገብእ፡ ቃኑንየት ለትከይድማ ተ። ቃኑን አው ተእሪክ ለዳርሰ አው ህዬ ሑዳይ ናይ እዲነ አምር ዕላቃት-ዓም ለመልክ ነፈር እግል ልትከበቱ ለኢቀድር ክቱብቱ። እለ እት ትልሀየ እብ ሕልም አደሓሀ ተአተላሌ ለህሌት እዳረት ንዛም አዲስ አበበ፡ በሊሰ ትሩድ እግል ልጋብሀ ክም ቀድር እግል ተአምር ወጅብ። እብ ሰበብ ኢቃኑናይት ሰይጠረተ ወዘማቴሀ ኖሰ እንዴ ሀረሰቱ ልትፈለለት እቱ ሐርብ ወለ አትለዩ አዝማት ወዲብ ሰላሰ ሰነት ለሳደፈት ደማር መስኡልየተ ክም ትረፈርዕ እቱ እግል ትፍቀድ ለአስትህለ።

እለ ትልሀየ አካዳሚ ኢኮን። አቶብየ ስያደት ኤረትርየ ዲብ ሰኣል ኣቴት ምን ገብእ፡ እግለ አጅሬቱ ጌዳን ለአለቡ ካሳይር ወራር ሰለሰ ዕቁድ ወደማሩ ተሃርስ ክም ህሌት እግል ተኣምር ወጅብ።

እዳረት አዲስ አበበ ተርአዩ ለህሌት መፋገረት አርወሕ ድኢኮን፡ ምልክየት ሒለት ኢኮን። “ዲብ ምን ቅባል ልትረአዮም ለህለ ማይ-ሽራባት እት ለአትቃምቶ፡ እተ እት ሐንቴሀም ለህለ ተማስ እግል ልትወሐሎ ቱ”።

ተእሪክ አማን- ዐስከርያይ መትቀላብ አቶብየ ዲብ ኤረትርየ

ሕርየት ኤረትርየ ዲብ ሰነት 1993 እብ ሀቦ ለትሀየበት ኢኮን። ሐቀ ናይ ሰላሰ ሰነት ሐርብ ድቁብ እት ወድነ ሐርብ እንዴ ትሰፈት ለዔረት ተ። ሰለሕ ከፊፍ ለትዐንደቀ፡ ብዝሔ ዴሽ አባያሙመ እብ ዕጹፋት ለዘይዱ ተንዚም ጀበሀት ሽዕብየት እግለ እብ እተሓድ ሶቬት ለልትሰዴ ገዚፍ ቅዋት ዐስከርየት አቶብየ እንዴ ጋበሀ ደመረዩ ወክሉ ረአሱ ክም ልትፈናጠር ለወደ ከለቀልባ ቱ።

ምነ ዲብ ኤረትርየ ዲበ አሌላት ለሀይ ለዐለው 130 አልፍ ዐሳክር አቶብየ፡ ዝያድ 114 አልፍ ትጸበጠው ምኑ። ለ80 አልፍ እብ በርከ አሰክ ሱዳን እግል ልሀረቡ፡ 21 አልፍ ህዬ እብ ክሳድ ዒቀ ባካት ሕዱድ አቶብየ ለትጸበጠ ወ13 አልፍ ህዬ እት አሰመረ ወድዋራተ ለትጸበጠ ከለትሳለበ ዴሽ ቱ ለዐለ። ብዕዳም 16 አልፍ ለገብአመ ዲብ ሐርብ ለትቀተለው ቶም። ዲብ ዐሰብ ሻፍፍ ለዐለ ዴሽ አቶብየ ህዬ፡ እለ ለትመሰል ሓለት ሳደፈቱ። እምበለ ሑዳም አሰክ የመን ወጅቡቲ ለሀርበው ምኑ፡ መብዝሑ ትጸበጠ። ለተርፈ ህዬ ዲበ ሐርብ ለትቀተለ ወኣላፍ ጽዋሩ ህዬ እብ ጀብሀት ሽዕብየት ለትሳለባቱ።

ሐቀ ፈሽል ወትመሽታት ዴሽ አቶብየ፡ ሕርየት ኤረትርየ እብ እሳት ወደም ለትአከደት አማን ገብአት። እት በሐር ቀየሕ ናይ ኣክር መርከዝ ዐስከሪ ዐሰብ ክም ትደውሸሽ ህዬ እስትዕማር እግል ዲመ ቅፈቱ ረፍዐ።

ሐቅ ስያደት ኤረትርየ ክም አግደ ምን መብዳእ ድድ እስትዕማር ለትበገሰ ዐለ። እብ ኩሉ መቀየሲታቱ ቀዋኒን እዲነ፡ ኤረትርየ ሐቀ ፈሽል ኢጣልየ ዲብ ሰልፍ አርብዓታት አው ህዬ ንዛም ብሪጣንየ ዲብ 1952 ክም አክተመ፡ ሕርየተ እግል ትንሰእ ወጅብ ዐለ። ክምሰልሁ ምን ኢገአ ህዬ፡ ዲብ ደሚር መጅልሰ ቅራን ሸንርብ እንዴ ገብአት ተርፈት። ድወል ምውዳቅ ጸሓይመ፡ ዲብ ቀር አፍሪቅየ ለዐለ እግሎም እስትራተጅያይ መሳሌሕ እግል ለአድምኖ፡ ሐቅ ኤረትርየ ክም ኢልትሰ’መዕ እግል ሊደው እብ ዋይዲባት አተፈቀው።

ዲብ ሐን እስትዕማር ውላድ ጋነ ቅሩን ነብር ለዐለ ገባይል ወድወል ታምም ሐቅ-መሲሩ እግል ለሀሌ እግሉ ለሰሜሕ እዕላን ናይ 1960 እብ መነዘመት መጅልሰ ቅራን፡ እብ መባደረት ሻፍገት እግል ልትመም ልትላኬ። ናይ ኤረትርየ ሰኣል ህዬ ለትፈንተ ጋር ይዐለ። ኤረትርየ ምን እስትዕማር ጋነ እግል ትትባለሕ ለትነከረ ሐቀ፡ ዋልም ዋድሐት ሌጠ ዐለት።

እለ ዋልም ለአድፈዐታቱ ዐውል ጌዳን ይዐለ እግሉ። አራዊሕ ዐስሮታት ኣላፍ ለደፈዐ እቱ፡ ዐዶታት እብ እሳት ለነደ እቱ፡ መአሰሳት መሳንዕ እንዴ ትነቀለ ለትነሰአ እቱ፡ ናይ ሰለሰ ዕቁድ ሐርብ ገብአ። ክምለ እብ ናይ እዲነ ዜረኖት ሕርየተን ለረከበየ ናሚብየ ወዚምባቤ እንዴ ኢገብእ፡ ኤረትርየ

እብ ደም እስትሸሃድ ውላዳተ ሕርየተ ለረከበት።

እት ሰነት 1993 ለገብአ እስትፍተእመ እብ ዕን ቃኑን ለአትሐዜ ይዐለ። ጀብሀት ሽዕብየት ወገቢለ ለረከበዉ ዐውቴታት እግል እዲነ ጀላብ እግል ለአርኡ እብ ምራድ ኖሶም ለነሰአወ ከጥወት ቱ ለዐለ። እለ አማን ባይነት፡ አቶብያመ ትርዴ ወትእቤ (እምበል ምራደ) ቅቡልየት እግል ተሀቡ ወጅብ ዐለ።

ኤረትርየ ለትዐዴቱ ወአቶብየ ለደመረቱ፡ ሚዛን ሞንቴቪድዮ

እዕትራፍ ረስምየት ሂበት እግል ወሲቀት እንድኢኮን ስያደት ኢከልቅ። ዎሮ ሽዐብ እግለ አርባዕ መቀየሲ ውፋቅ ሞንቴቪድዮ ስያደት፡ ምድር፡ ዳይማም ሰካን ምን ሽዐብ፡ ነሻጥ አዳረት ሕኩመት ወበቃዐት ናይ ካርጅ ልቃእ ለአከደት ስያደት ደውለቱ። እብ ምራድ ግዋሬ እግል ትትከረዕ ኢትቀድር። እለ አማን ዲብ ሰነት 1993 ኤረትርየ ዕዱ መነዘመት መጅልሰ ቅራን ክም ገብአት ወዲበ ክም ተሓበረት እግል መክሐደ በክት እብ ኢለሀይብ መጃል፡ ስያደተ ተአከደት እለ። ምስል ታይዋን አው ምፍጋር ጸሓይ ጀርመን እግል አትመሳሳል አው አትቃራን ሐበት ለይአለበ ገብአት።

ኤረትርየ እብ ምልክየት ለትአትክሕድ አርደት አው እብ መፋሀመት ለትሐባለከ አሸየእ ዱለተ ይዐለ እለ። ዕድውየት ረስምየት ናይ መነዘመት መጅልሰ ቅራን ለበ ዲብ ቃኑናይ ወስያስያይ ተጃርብ አፍሪቅ ለኢለትካሕድ ዋዴሕ ዐዋዲ ወለመድ ለትመልክ ደውለት ተ። ሽሬሕ አልቃህረ እንዴ ትበሀለ ለልትሀደግ ዲብ ሰነት 1964 ዲብ አልቃህረ ለገብአ ዋዕለ ውሕደት አፍሪቅየ ለትወደሐ ከጥ ሕዱድ እስትዕማር ክምመ ለሀለዩ እግል ለአተላሌቱ ለቀረረ። ለናይለ ወክድ ለሀይ ቀራር እግል እሊ አዜ አቶብየ ተአርእዩ ለሀሌት ካያድ ቃኑን እግል ዳፍየት እንዴ ትበሀለ ለገብአ ዐለ። አቶብየ ምስል ኬንዩ፡ ሶማል ወሱዳን ለሀለ እግለ ሕዱድ እብሊ ናይ አፍሪቅ መባድእ ትዐቅቡ እት ህሌት፡ ቃኑናይ አጥራፍ ሕዱድ ኤረትርየ መትከባት እግል ትትጋረፍ ላኪን፡ ክሉ-ረአሱ ሰበብ እግል ለሀሌ እለ ኢቀድር።

እብ ኩሉ መቃዩሰ ግድም፡ ኤረትርየ እግለ ናይ ሞንቴቪደዩ ሚዛን ለትአከምል በቃዐት ትመልክ። እት ኣውሎታት፡ ቀላቅል ወጀዛይር ለነብር ሽዐበ እብ ንዳል ለትጸበጠት ውሕደት ወጠንየት ለቡ ምልክየት አርዱ እብ ናይ እዲነ ዜረኖት፡ እብ ፍንቴይ ህዬ መፈወድየት ሕዱድ ኤረትርየ ወአቶብየ እብ መቀይዳይ ቀራር ውዕል አልጄርሰ ለልትአመር እብ ውፋቃት ሕዱድ እስትዕማር ለትአሰሳቱ። እብ ደረጀት ወጠን ለትመደደ አግቡይ እዳረት ሳፍየት ለትመልክ ሕኩመት ቡ። ሕር ከደማት ዓፍየት ወተዕሊም ተሀይብ ወአምን ተአደምን። እብ ምግባይት መናበረት ዲብ ልትናበሮ ወጠን ለመርሑ መስኡሊን እበ ለልአርእዉ ድድ ፈሳድ መባዋር ዲበ እብ አትባዳይ ለትትአመር መንጠቀት ፍንቴት ወድየ። ኤረትርየ ካምለት ወብቅዕት ዲብሎማሰየት ለትመልክ ዱለት ሰበት ተ፡ ምስል እተሓድ አፍሪቅ፡ መነዘመት መጅልሰ ቅራን፡ ብዕዳት ድወል ወሰብ ሽርከት እንዴ ትመሳኔት ትከድም።

አቶብየ እግል ትትዐደዩ ለኢትቀድር መምዘኒ ህዬ እሊቱ። ተእሪክ አትዐባባይ እት ትጀሚዕ እንዴ ኢገብእ፡ እብ ናይ እዳረት በቃዐት መንበሮ ሽዐብ አትሃደአት ወአምን ሽዐብ አድመኖት ቱ በቃዐት ዱለት ለልአመዝን። ኤረትርየ ሐን ዐሚም እት ህሌት እሊታት እብ ፍዕል አርኤት ወአከደት። አቶብየ ምነ ለትረከበ ሰዳይት ቢልዮናት ዶላራት፡ ምክሔ ወአግደምየት ወኬን፡ ሽዐበ እግል ትመውን ኢቀዲረ፡ ዐዳወት እት ተአትሳውር፡ ሽዐበ እብ ሰበብ መትሻዕታር ምን ትሉሉይ ፍንጌር እግል ተአድሕን ለኢቀድረት ዱለት ተ። ኤረትርየ እግል መቀየሲ ሞንቴቪድዮ እንዴ አጥፈሐት ትትዐደዩ እት ህሌትመ፡ ዲብ ኩለን ለልጠለበ ንቃጥ ሰንደልደል እት ትብል ለወድቀት ወፈሽለት ዱለት ላኪን አቶብየ ሌጣ ተ።

ዔማት ጀሪደት ኤርትራ ሐዳስ